

IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOJ REVIZIJI

JAVNE USTANOVE KANTONALNE BOLNICE „DR. SAFET MUJIĆ“ MOSTAR

za 2018. godinu

Broj: 01-02-08-14-3-2244-5/18

Sarajevo, srpanj 2019. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	1
2.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	KRITERIJI ZA REVIZIJU	5
III	IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	6
1.	UVOD.....	6
2.	PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE.....	6
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	7
4.	SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA.....	7
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE FINACIJSKOG PLANA I IZVJEŠĆIVANJE.....	9
6.	FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	11
6.1	BILANCA USPJEHA.....	11
6.1.1	Prihodi.....	11
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	12
6.1.1.2	Finacijski prihodi.....	13
6.1.1.3	Ostali prihodi i dobiti.....	13
6.1.2	Rashodi.....	13
6.1.2.1	Poslovni rashodi.....	14
6.1.2.2	Finacijski rashodi.....	17
6.1.2.3	Ostali rashodi i gubici.....	18
6.1.3	Finacijski rezultat.....	18
6.2	BILANCA STANJA.....	18
6.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani.....	18
6.2.2	Tekuća sredstva.....	21
6.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji.....	21
6.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	22
6.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja.....	22
6.2.3	Gubitak iznad visine kapitala.....	23
6.2.4	Kapital.....	24
6.2.5	Dugoročna rezerviranja.....	25
6.2.6	Obveze.....	25
6.2.6.1	Dugoročne obveze.....	26
6.2.6.2	Kratkoročne obveze.....	26
6.2.6.3	Pasivna vremenska razgraničenja.....	28
6.2.7	Popis sredstava i obveza.....	28
6.2.8	Izvanbilančna evidencija.....	30
6.3	IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA.....	31
6.4	IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU	31
6.5	BILJEŠKE UZ FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	31
7.	JAVNE NABAVE	32
8.	SUDSKI SPOROVI.....	34
IV	PRIVITAK GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	36
	<i>Bilanca uspjeha za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine.....</i>	<i>37</i>
	<i>Bilanca stanja na dan 31. 12. 2018. godine.....</i>	<i>39</i>
	<i>Izvešće o gotovinskim tijekovima za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine (Indirektna metoda).....</i>	<i>40</i>
	<i>Izvešće o promjenama u kapitalu za razdoblje koje završava na dan 31. 12. 2018. godine.....</i>	<i>42</i>

I IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Izvešće neovisnog revizora daje se temeljem provedene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Javne ustanove Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar (u daljnjem tekstu: Bolnica)** koji obuhvaćaju: Bilancu stanja na dan 31. 12. 2018. godine, Bilancu uspjeha, Izvešće o novčanim tijekovima, Izvešće o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz financijska izvješća, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, financijska izvješća istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, financijski položaj Bolnice na 31. 12. 2018. godine, financijsku uspješnost, novčane tijekove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje

Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo od Bolnice sukladno ISSAI 30 – Etičkom kodeksu, kao i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pozornost na sljedeće pitanje:

- **Upravno vijeće i osnivač (Skupština Hercegovačko-neretvanske županije) nisu poduzimali aktivnosti na pokriću gubitka. Ističemo da je odredbama članka 41. Zakona o ustanovama definirano da osnivač supsidijarno odgovara za obveze ustanove, ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno. Istim člankom definirano je da kada je osnivač odgovoran za obveze ustanove, dužan je pokriti višak rashoda nad prihodima u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna. Dužnost pokrivanja gubitka od strane osnivača definirana je i člankom 42. Statuta. U vezi s navedenim, skrećemo pažnju na to da ugovor između Bolnice i osnivača (koji bi trebao regulirati rješavanje gubitka), sukladno točki VII. Odluke o osnivanju, nikada nije zaključen. Bolnica je u razdoblju od 2012. do 2017. godine konstantno ostvarivala gubitak. Na 31. 12. 2018. godine iskazan je akumulirani gubitak u iznosu od 16.402.005 KM koji prelazi visinu iskazanog kapitala za iznos od 3.645.386 KM (gubitak iznad visine kapitala). Za 2018. godinu ostvarena je dobit neprekinutog poslovanja u iznosu od 130.630 KM (točka 6.2.3 Izvješća).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Značajna neizvjesnost u vezi s vremenski neograničenim poslovanjem

Skrećemo pažnju na to da je menadžment Bolnice pri sastavljanju finansijskih izvješća izvršio procjenu sposobnosti Bolnice da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju i procijenio da postoji značajna neizvjesnost da će Bolnica nastaviti neograničeno poslovati u narednom razdoblju. Bolnica je konstantno u razdoblju od 2012. do 2017. godine ostvarivala gubitke u poslovanju, koji su rezultirali akumuliranim gubitkom na 31. 12. 2018. godine u iznosu od 16.402.005 KM. Iskazane obveze na 31. 12. 2018. godine iznosile su 15.330.990 KM. Osim toga, navedeno je da Bolnica ima problema s blagovremenim izmirivanjem obveza (točka 6.5 Izvješća).

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenog u odjeljku *Značajna neizvjesnost u vezi s vremenski neograničenim poslovanjem*, utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijska izvješća

Rukovodstvo Bolnice je odgovorno za izradu i fer prezentiranje finansijskih izvješća, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentiranje finansijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijska izvješća, kao i izbor i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvješća rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Bolnice da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvenog temelja zasnovanog na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjera likvidirati Bolnicu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvješćivanja koje je ustanovila Bolnica.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utječu na ekonomske odluke korisnika, donesene na temelju tih finansijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije, sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvješća, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i prikupljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola;
- stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti unutarnjih kontrola Bolnice;

- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava izvršenih od strane rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištenog računovodstvenog temelja zasnovano na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na prikupljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Bolnice da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvješćima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Bolnica prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupno prezentiranje, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentiranje.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji financijskih izvješća tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizijskom izvješću, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba izvijestiti u našem izvješću neovisnog revizora, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvješćivanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvješćivanja.

2. IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Negativno mišljenje

Uz reviziju financijskih izvješća **Javne ustanove Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar za 2018. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Temelj za negativno mišljenje*, aktivnosti, financijske transakcije i informacije Bolnice za 2018. godinu nisu sukladne, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. U razdoblju od 2013. do 2017. godine nisu redovito uplaćivani doprinosi za mirovinsko osiguranje prilikom isplate plaće, tako da su na dan 31. 12. 2018. godine iskazane obveze po navedenom temelju u iznosu od 6.775.573 KM. Navedeno nije sukladno Zakonu o doprinosima i Pravilniku o načinu obračunavanja i uplate doprinosa (tačka 6.2.6.2 Izvješća).
2. Ne možemo potvrditi utemeljenost zaključivanja ugovora o djelu za redovite poslove koji se obavljaju u kontinuitetu tijekom cijele godine, a posebno ne možemo potvrditi utemeljenost zaključivanja ugovora o djelu za pružanje zdravstvenih usluga. Navedeno nije sukladno odredbama Zakona o radu i Zakona o obveznim odnosima (tačka 6.1.2.1 Izvješća).

3. Plan javnih nabava nije sačinjen na način da se detaljno planira potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka javne nabave, propisanih Zakonom o javnim nabavama, kako bi se osiguralo transparentno i ekonomično trošenje sredstava. Za pokretanje postupaka javnih nabava nisu donesene odluke o pokretanju sukladno članku 18. istog Zakona. Osim navedenoga, nije predviđeno provođenje e-aukcija sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije (točka 7. Izvješća).
4. Popis stalnih sredstava na 31. 12. 2018. godine, kao i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, nije izvršeno sukladno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnika o popisu sredstava i izvora sredstava. Rashodovanje stalnih sredstava sadašnje vrijednosti od 8.186 KM (ukupne nabavne vrijednosti od 530.526 KM), isknjižavanje istih iz bilančne evidencije i evidentiranje u okviru izvanbilančne evidencije, izvršeno je a da prethodno nije izvršen naturalni popis tih sredstava i utvrđen njihov status, što je bila obveza sukladno odredbama navedenog Zakona (točke 6.2.7 i 6.2.8 Izvješća).

Reviziju usklađenosti izvršili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 – Standardom za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo od Bolnice sukladno ISSAI 30 – Etičkom kodeksu, kao i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše negativno mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentiranje financijskih izvješća, rukovodstvo Bolnice je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, financijske transakcije i informacije sukladne propisima kojima su regulirane i potvrđivati da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje postavljenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti izražavanja mišljenja o financijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, financijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje provođenje procedura, kako bi prikupili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Bolnice, prema definiranim kriterijima, sukladno zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu financijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 22. 7. 2019. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, dipl. oec.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, dipl. oec.

II KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvješća i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo je li dani predmet revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, sukladan odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriteriji za reviziju finansijskih izvješća su sljedeći:

- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvješćivanja;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Kriteriji za reviziju usklađenosti su sljedeći:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Zakon o ustanovama;
- Finansijski plan za 2018. godinu;
- Zakon o javnim nabavama;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Kolektivni ugovor o pravima i obvezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH;
- Kolektivni ugovor o pravima i obvezama poslodavaca i zaposlenika iz djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Hercegovačko-neretvanske županije;
- Kolektivni ugovor o pravima i obvezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na području Hercegovačko-neretvanske županije;
- Zakon o obveznim odnosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Statut;
- Jedinstvena metodologija kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.

III IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. UVOD

Javna ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar utemeljena je Odlukom o podjeli JU Regionalni medicinski centar „Dr. Safet Mujić“ Mostar¹ i Odlukom o osnivanju Javne ustanove Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar. Navedene Odluke donijela je Skupština Hercegovačko-neretvanske županije 13. 6. 2014. godine na temelju Zakona o zdravstvenoj zaštiti,² Zakona o ustanovama³ i Odluke Skupštine Županije od 30. 4. 2014. godine, kojom je definirano da osnivačka prava i obveze nad Javnom ustanovom Regionalni medicinski centar „Dr. Safet Mujić“ Mostar (u daljnjem tekstu – RMC) preuzima Hercegovačko-neretvanska županija (u daljnjem tekstu – Županija). Bolnica je upisana u sudski registar Rješenjem Općinskog suda u Mostaru od 13. 4. 2015. godine kao Javna ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar.

Djelatnost Bolnice je pružanje usluga sekundarne zdravstvene zaštite, specijalističko-konzultativne zdravstvene zaštite, te dijela djelatnosti na tercijarnoj razini, sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.

Unutarnje ustrojstvo Bolnice organizirano je sukladno člancima 31., 32. i 33. Statuta. Bolnica svoju djelatnost obavlja kroz specijalističke odjele kao temeljne organizacijske jedinice koje u svom sastavu imaju specijalističke ambulante, odsjeke, kabinete, savjetovašta, dnevnu bolnicu i dr.

Tijela upravljanja i rukovođenja Bolnicom su: Upravno vijeće i ravnatelj.

Upravno vijeće upravlja Bolnicom i nadzire rad Direkcije koju, sukladno Statutu, čini ravnatelj, glavna sestra Bolnice i pomoćnici ravnatelja.⁴ Upravno vijeće obavlja poslove sukladno zakonu, Statutu i drugim aktima Bolnice. Imenovano je Rješenjem Vlade Županije od 23. 11. 2017. godine na mandatno razdoblje od četiri godine u sastavu: Janja Milinković – predsjedavajuća i članovi Adis Hadrović, Seid Tucović, Ismet Zahirović i Ranko Šmulja.

Ravnatelj organizira i rukovodi radom Bolnice, zastupa Bolnicu, vodi poslovanje i odgovoran je za zakonitost rada Bolnice. Upravno vijeće je Rješenjem od 21. 1. 2015. godine na poziciju ravnatelja Bolnice imenovalo prim. dr. Zlatka Guzina na mandatno razdoblje od četiri godine, a po isteku mandata, u 2019. godini, imenovan je za vršitelja dužnosti. Natječajna procedura za izbor ravnatelja je u tijeku.

Osim tijela upravljanja i rukovođenja, u Bolnici su utemeljena i sljedeća tijela, sukladno članku 46. Statuta: Direkcija, Stručno vijeće, Stručni kolegij, Etički komitet, Povjerenstvo za lijekove i Povjerenstvo za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga.

Na dan 31. 12. 2018. godine u Bolnici je bilo 487 zaposlenih (344 – medicinski kadar, 143 – nemedicinski kadar).

Sjedište Bolnice je u Mostaru, u Ulici Maršala Tita br. 294.

2. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Bolnice za 2018. godinu i usklađenost aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj financijske revizije je temeljem provedene revizije izraziti mišljenje o tome jesu li financijska izvješća pouzdana i odražavaju li bilance u potpunosti rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti financijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkcija unutarnje revizije.

¹ Javna ustanova Regionalni medicinski centar „Dr. Safet Mujić“, utemeljena je 19. 7. 1994. godine. Podijeljena je na tri javne ustanove: Kantonalnu bolnicu „Dr. Safet Mujić“ Mostar, Dom zdravlja Stari Grad Mostar i Dom zdravlja Jablanica. Izbrisana je iz sudskog registra Rješenjem Općinskog suda u Mostaru br. Tt-O-507/14 od 16. 4. 2015. godine.

² „Sl. novine FBiH“, br. 46/10, 75/13

³ „Sl. list RBiH“, br. 6/92, 8/93, 13/94

⁴ Radna mjesta za dva pomoćnika ravnatelja nisu popunjena.

Revizija je provedena sukladno unutarnjim planskim dokumentima revizije, s prekidima u razdoblju od siječnja 2019. godine do svibnja 2019. godine.

S obzirom na to da se revizija provodi ispitivanjem temeljenim na uzorku i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured) prvi put vrši financijsku reviziju Bolnice.

4. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Sustav unutarnjih kontrola

Glede ostvarenja programskih ciljeva rada, rukovodstvo Bolnice je odgovorno za uspostavu funkcionalnog sustava unutarnje kontrole u cilju ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava. Faktor koji najviše utječe na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Temeljni opći akt Bolnice je Statut, kojim se utvrđuje: naziv i sjedište, djelatnost, financiranje, međusobna prava, obveze i odgovornost Bolnice i osnivača, unutarnja organizacija, zastupanje i predstavljanje, tijela upravljanja i rukovođenja, nadzor i druga pitanja u vezi s poslovanjem Bolnice.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova je iz 1997. godine, kada je Bolnica bila u sklopu RMC-a. Isti je u razdoblju od 2007. do 2013. godine doživio 11 izmjena i dopuna. Pravilnikom je sistematizirano 547 radnih mjesta, a nije usklađen sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti,⁵ Naredbom o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH⁶ i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.⁷ Pojedine službe i odjeli predviđeni predmetnim Pravilnikom danas ne postoje, ali postoje neke druge službe i odjeli koji su ustrojeni kao posljedica proširenja kapaciteta Bolnice od 1997. godina. Novi Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta donesen je 26. 2. 2019. godine, i u njemu su sistematizirana radna mjesta za 670 izvršitelja.

Pravilnik o plaći i drugim osobnim primanjima je iz 2009. godine (izmjene i dopune izvršene su 2011. i 2012. godine), a Pravilnik o radu (prečišćeni tekst) iz 2011. godine, dakle iz razdoblja kada je Bolnica bila u sklopu RMC-a. Navedeni akti nisu bili usklađeni sa Zakonom o radu,⁸ Kolektivnim ugovorom o pravima i obvezama poslodavaca i radnika iz djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Hercegovačko-neretvanske županije⁹ i Kolektivnim ugovorom o pravima i obvezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na području Hercegovačko-neretvanske županije.¹⁰ Ovim kolektivnim ugovorima definirana je obveza donošenja pravilnika o radu u roku 30 dana od stupanja na snagu kolektivnih ugovora, te zaključivanja novih ugovora o radu sa zaposlenicima. Novi Pravilnik o plaći i drugim osobnim primanjima zaposlenika i Pravilnik o radu Upravno vijeće je donijelo 28. 11. 2018. godine, i isti su stupili na snagu 12. 12. 2018. godine. Predmetni akti usuglašeni su sa Zakonom o radu i kolektivnim ugovorima. Bolnica nije ponudila radnicima ugovore o radu usklađene s navedenim kolektivnim ugovorima.

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 46/10, 75/13

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 82/14, 107/14

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 34/13, 90/13

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16, 89/18

⁹ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanske županije“, br. 5/18

¹⁰ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanske županije“, br. 6/18

Tijekom 2018. godine izvršen je prijem 27 zaposlenika (25 na određeno vrijeme, dva zaposlenika na neodređeno vrijeme) temeljem pojedinačnih Zahtjeva upućenih ravnatelju od šefa odjela – službe koji traži zaposlenika, na koje ravnatelj da svoju suglasnost. Nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se moglo utvrditi na koji način se vrši izbor osoba za prijem u radni odnos. Člancima 4. i 5. Pravilnika o radu¹¹ definirano je da o potrebi prijema novog zaposlenika u radni odnos odlučuje ravnatelj. Za prijem na neodređeno vrijeme ravnatelj može, ali i ne mora raspisati javni natječaj, dok prijem zaposlenika na određeno vrijeme putem javnog natječaja nije obveza za Bolnicu. Novim kolektivnim ugovorima¹² definirano je da se radni odnos zasniva na temelju javnog natječaja ili oglasa poslodavca, što se regulira Pravilnikom o radu. Prijem svih 27 zaposlenika izvršen je prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu¹³ u studenom 2018. godine, kojim je propisano da se prijem u radni odnos vrši nakon provedene procedure obveznog javnog oglašavanja. Od ukupno 27 zaposlenih, devet je primljeno u razdoblju od stupanja na snagu novih kolektivnih ugovora do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu. Za 44 zaposlenika, po isteku Ugovora o radu na određeno vrijeme, isti je produžen zaključivanjem novog Ugovora o radu na određeno vrijeme. Radni odnos prestao je za 12 zaposlenika (za 10 zaposlenika zbog odlaska u mirovinu, za jednog zaposlenika zbog sporazumnog raskida Ugovora o radu i za jednog zaposlenika zbog isteka Ugovora na određeno vrijeme).

Nije imenovan koordinator za financijsko upravljanje i kontrolu, sukladno članku 7., stav 1. Pravilnika o provođenju financijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.¹⁴ Godišnje izvješće o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrole za 2018. godinu nije sačinjeno.

Naši nalazi u svezi sa sustavom unutarnjih kontrola ukazuju na to da je on u nekim slučajevima nezadovoljavajući, i to u dijelu: provođenja popisa stalnih sredstava i rashodovanja sredstava, neplaćanja pripadajućeg doprinosa za mirovinsko osiguranje, zaključivanja ugovora o djelu, sačinjavanja Plana javnih nabava za 2018. godinu, provođenja postupaka javnih nabava, sačinjavanja Financijskog plana za 2018. godinu, nesačinjavanja i neusvajanja planskih akata, izvješćivanja ravnatelja i Upravnog vijeća, neusklađenosti temeljnog kapitala iskazanog u knjigovodstvenoj evidenciji i sudskom registru, priznavanja prihoda, zaključivanja Ugovora o pružanju bolničke zdravstvene zaštite, kontrole potrošnje goriva, sačinjavanja izvješća o novčanim tijekovima i izvješća o promjenama na kapitalu, što je detaljnije obrazloženo u daljnjem tekstu Izvješća.

Navedeno ukazuje da Bolnica nije uspostavila sustav unutarnjih kontrola sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH¹⁵ i Standardima unutarnje kontrole u javnom sektoru u FBiH.¹⁶

Bolnica je obvezna provoditi unutarnji nadzor nad radom svojih organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika, sukladno člancima 192. i 193. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i člancima 128., 129. i 130. Statuta. Zakonom je definirano da se unutarnji nadzor provodi na temelju općeg akta zdravstvene ustanove i godišnjeg plana i programa provođenja unutarnjeg nadzora. Obavljenom revizijom konstatirali smo da se ne provodi unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika. Bolnica nije donijela akt o unutarnjem nadzoru, kao ni Godišnji plan i program provođenja unutarnjeg nadzora za 2018. godinu.

¹¹ Pravilnik o radu (prečišćeni tekst) iz 2011. godine koji je bio na snazi do 12. 12. 2018. godine, odnosno vrijedio je tijekom cijelog razdoblja 2018. godine u kojem je vršen prijem novih zaposlenika.

¹² Od 1. 7. 2018. godine u primjeni je Kolektivni ugovor o pravima i obvezama poslodavaca i radnika iz djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Hercegovačko-neretvanske županije, a od 1.08.2018. godine u primjeni je Kolektivni ugovor o pravima i obvezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na području Hercegovačko-neretvanske županije. Prethodno je bio u primjeni Kolektivni ugovor o pravima i obvezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH.

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 89/18

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 06/17

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

Preporuke:

- *u cilju jačanja unutarnjih kontrola poduzeti aktivnosti na uspostavljanju funkcionalnog sustava unutarnjih kontrola, sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i drugim propisima;*
- *unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih djelatnika provoditi sukladno člancima 192. i 193. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i člancima 128., 129. i 130. Statuta.*

Za ostale utvrđene nedostatke i slabosti u funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola dane su odgovarajuće preporuke u dijelovima Izvješća u kojima su šire obrazložene spomenute aktivnosti.

Unutarnja revizija

Prema važećim zakonskim propisima, Bolnica je bila dužna uspostaviti unutarnju reviziju. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹⁷ izmijenjen je članak 1. Novim člankom propisano je da se odredbe ovog zakona odnose i na pravne osobe u kojima FBiH, županije ili općine imaju većinski udjel. Sukladno članku 3. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH¹⁸ Bolnica ispunjava kriterije za uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju. Novim Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2019. godine nije predviđena jedinica za unutarnju reviziju.

Preporuka:

- *uspostaviti funkciju unutarnje revizije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.*

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE FINACIJSKOG PLANA I IZVJEŠĆIVANJE

Upravno vijeće Bolnice je 12. 2. 2018. godine donijelo Financijski plan za 2018. godinu kojim su planirani uravnoteženi prihodi i rashodi u ukupnom iznosu od 19.397.000 KM.

Obavljenom revizijom konstatirali smo da Bolnica nije donijela unutarnju proceduru o načinu i metodologiji planiranja, niti su utvrđene procedure koje bi osigurale praćenje efikasnosti i ekonomičnosti realiziranih aktivnosti. Financijski plan sačinjava se na temelju ostvarenja prethodnih godina. Isti se sačinjava uravnotežen, na način da se razlika prihoda koja nedostaje do uravnoteženja planira pod stavkom „Prihodi od drugih razina vlasti“. Predmetna stavka nema obrazloženje u Financijskom planu, kao ni izvršenje, a za 2018. godinu je iznosila 1.648.563 KM.

Najveći udio u prihodima Bolnice planiran je od Zavoda za zdravstveno osiguranje Hercegovačko-neretvanske županije (u daljnjem tekstu – ZZO HNŽ) temeljem potpisanog Ugovora o reguliranju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite u 2018. godini u iznosu od 14.324.832 KM za pružene zdravstvene usluge i 493.105 KM na ime primjene AR-DRG klasifikacije usluga akutnog bolničkog liječenja. Prilikom zaključivanja Ugovora sa ZZO HNŽ nije se primjenjivala Naredba o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH, kao ni Jedinstvena metodologija kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove, donesena od Upravnog vijeća Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH. Nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se moglo utvrditi na koji način je određena vrijednost zaključenog Ugovora.

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 101/16

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 82/13, 74/14

Financijskim planom predviđeni prihodi i rashodi ostvareni su u sljedećim iznosima:

u KM

Red. br.	Pozicija	Ostvareno u 2017. god.	Plan za 2018. god.	Ostvareno u 2018. god.	Indeks (5/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	18.484.596	19.397.000	20.366.431	110,2	105,0
II	Rashodi	18.568.216	19.397.000	20.235.801	109,0	104,3
III (I-II)	Dobit (gubitak) neprekinutog poslovanja	(83.620)	0	130.630	156,2	-

Bolnica je iskazala ukupne prihode u iznosu od 20.366.431 KM, što je u odnosu na planirane veće za 969.431 KM ili 5%, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1.881.835 KM ili 10,2%. Najveći dio prihoda Bolnice ostvaren je po temelju realizacije Ugovora sa ZZO HNŽ u iznosu od 14.774.958 KM. Veća realizacija prihoda u odnosu na planirane posljedica je priznavanja prihoda u iznosu od 1.980.740 KM temeljem Ugovora o grantu, zaključenog sa ZZO HNŽ. Grant sredstva osigurana su Izmjenama i dopunama Financijskog plana ZZO HNŽ za 2018. godinu i ista nisu planirana Financijskim planom Bolnice za 2018. godinu.

Ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 20.235.801 KM, te su u odnosu na planirane veći za 838.801 KM ili 4,3%, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1.667.585 KM ili 9%. Najveći dio rashoda Bolnice ostvaren je po temelju troškova bruto plaća u iznosu od 11.696.800 KM.

Nije vršena Izmjena Financijskog plana za 2018. godinu temeljem stupanja na snagu kolektivnih ugovora, primjena kojih je za posljedicu imala trošak bruto plaća na mjesečnoj razini veći za cca 200.000 KM. Zbog navedenog je, najvećim dijelom, izvršenje troškova plaća i naknada plaća zaposlenima na dan 31. 12. 2018. godine za 1.181.903 KM iznad iznosa utvrđenog Financijskim planom za 2018. godinu.

Plan rada i razvoja i Godišnji plan i program rada za 2018. godinu nisu sačinjeni, a samim tim ni odobreni od Upravnog vijeća, što je bila obveza sukladno članku 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članku 52. Statuta.

Godišnja financijska izvješća za 2018. godinu Bolnica je sačinila i dostavila Financijsko-informatičkoj agenciji, sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku. Ona nisu usvojena od Upravnog vijeća, što je bila obveza sukladno članku 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članku 52. Statuta Bolnice.

Upravno vijeće je 26. 2. 2019. godine usvojilo Godišnje izvješće o radu i poslovanju Bolnice za 2018. godinu, koje je sačinjeno sukladno Odluci o metodologiji izrade godišnjih izvješća o radu i poslovanju javnih zdravstvenih ustanova čiji je osnivač ili suosnivač Hercegovačko-neretvanska županija.¹⁹ Prilog navedenog izvješća su: Bilanca stanja, Bilanca uspjeha, Bilješke uz financijska izvješća i Pregled stanja neizmirenih obveza. Godišnje izvješće o radu i poslovanju Bolnice za 2018. godinu upućeno je 12. 3. 2019. godine putem Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanske županije (u daljnjem tekstu – Ministarstvo) u daljnju proceduru razmatranja, zajedno s Odlukom o prijedlogu pokrića akumuliranog gubitka na dan 31. 12. 2018. godine. Prema prezentiranim podacima, do okončanja revizije osnivač nije razmatrao navedene akte.

Upravno vijeće ima obvezu podnošenja Izvješća o poslovanju Bolnice najmanje jednom godišnje osnivaču i Vladi Županije, sukladno članku 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članku 52. Statuta. Do okončanja revizije izvješće Upravnog vijeća nije sačinjeno.

Osim navedenog, ravnatelj ima obvezu podnošenja Upravnom vijeću izvješća o cjelokupnom poslovanju Bolnice, sukladno članku 68. navedenog Zakona jednom tromjesečno. Tijekom 2018. godine predmetna izvješća nisu sačinjavana.

¹⁹ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanske županije“, br. 3/17

Preporuke:

- *sačinjavati Plan rada i razvoja i Godišnji program rada, usvajati navedene akte i Godišnji obračun sukladno članku 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članku 52. Statuta Bolnice;*
- *financijski plan sačinjavati na realnim temeljima, a kod značajnog odstupanja izvršenja u odnosu na Financijski plan potrebno je izvršiti usklađivanje Financijskog plana putem izmjena i dopuna istoga;*
- *potrebno je donijeti unutarnje procedure kojima bi se definirala metodologija planiranja, te osigurati praćenje efikasnosti i ekonomičnosti realiziranih aktivnosti;*
- *osigurati da organi rukovođenja i upravljanja Bolnicom sačinjavaju i podnose godišnje izvješće o poslovanju i tromjesečno izvješće o cjelokupnom poslovanju, sukladno člancima 65. i 68. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članku 52. Statuta;*
- *poduzeti aktivnosti prema Zavodu zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije kako bi se osiguralo zaključivanje Ugovora o reguliranju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite, sukladno odredbama Naredbe o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH i Jedinstvene metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.*

6. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

6.1 BILANCA USPJEHA

6.1.1 Prihodi

U Godišnjim financijskim izvješćima za 2018. godinu iskazani su prihodi u iznosu od 20.366.431 KM, što je u odnosu na planirane veće za 969.431 KM ili 5%. Kao što je navedeno u točki 5. Izvješća, veća realizacija prihoda u odnosu na planirane posljedica je priznavanja prihoda na poziciji Ostali poslovni prihodi, u iznosu od 1.980.740 KM, temeljem Ugovora o grantu zaključenog sa ZZO HNŽ. Grant sredstva osigurana su Izmjenama i dopunama Financijskog plana ZZO HNŽ za 2018. godinu i nisu planirana Financijskim planom Bolnice za 2018. godinu.

Struktura ostvarenih prihoda iskazana u financijskim izvješćima je sljedeća:

Opis	Financijski plan za 2018. godinu	Izvršenje u 2018. godini	u KM
			Indeks (3/2)
1	2	3	4
PRIHODI	19.397.000	20.366.431	105,0
1. Poslovni prihodi:	19.247.000	19.888.657	103,3
1.1. Prihodi od prodaje učinaka	308.500	275.199	89,2
1.2. Ostali poslovni prihodi	18.938.500	19.613.458	103,6
2. Financijski prihodi	50.000	31.900	63,8
3. Ostali prihodi i dobici	100.000	444.765	444,8
4. Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznčajnih grešaka	0	1.109	-

Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama uređena je politika priznavanja prihoda. Prihodi se priznaju kad se povećanje ekonomskih koristi odnosi na povećanje sredstava ili smanjenje obveza koje se mogu pouzdano izmjeriti, ako se mogu pouzdano utvrditi, ako postoji vjerojatnoća da će ekonomske koristi povezane s transakcijom pritjecati u Bolnicu, ako nad uslugom nije zadržano pravo vlasništva niti pravo kontrole, već je to pravo preneseno na kupca. Priznavanje prihoda od usluga, čiji je ishod moguće pouzdano procijeniti, vrši se srazmjerno stupnju dovršenosti usluge na datum bilance. Stupanj izvršenja utvrđuje se na temelju odnosa nastalih troškova u odnosu

na predviđene ukupne troškove obavljanja usluge. Iznos tekuće amortizacije doniranih sredstava priznaje se kao prihod u svakom razdoblju sustavno tijekom vijeka uporabe sredstava.

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi u iznosu od 19.888.657 KM su najznačajniji i čine 97,7% ukupno ostvarenih prihoda, od čega se na prihode od prodaje učinaka odnosi 275.199 KM i ostale poslovne prihode 19.613.458 KM.

Prihodi od prodaje učinaka u iznosu od 275.199 KM najvećim dijelom se odnose na prihode ostvarene pružanjem usluga osobama iz drugih županija i prihode ostvarene pružanjem usluga iz oblasti transfuzijske medicine Općoj bolnici Konjic u ukupnom iznosu od 207.610 KM. Preostali iznos prihoda od prodaje učinaka odnosi se na prihode ostvarene pružanjem usluga neosiguranim osobama u iznosu od 34.737 KM, prihode ostvarene na temelju „Ugovora o pružanju zdravstvenih usluga dijalize koje se financiraju iz sredstava fonda solidarnosti FBiH za 2018. godinu“ zaključenog sa Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH za pružene usluge vaskularne kirurgije i urološke usluge u iznosu od 28.428 KM i ostale prihode od prodaje učinaka u iznosu od 4.424 KM.

U strukturi ostalih poslovnih prihoda najznačajniji su prihodi ostvareni od ZZO HNŽ u iznosu od 17.501.173 KM, od čega je 14.774.958 KM ostvareno na temelju Ugovora o reguliranju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite u 2018. godini i Aneksa istog Ugovora (iznos od 14.405.129 KM za pružene zdravstvene usluge i iznos od 369.829 KM na ime primjene AR-DRG klasifikacije usluga akutnog bolničkog liječenja). Predmetnim Ugovorom definirana je godišnja naknada za pružene zdravstvene usluge u iznosu od 14.324.832 KM. Člankom 13. Ugovora definirano je da ugovorena naknada pokriva sve troškove osiguranja usluga za jednu godinu, za svaku osiguranu osobu, što obuhvaća i sve materijalne troškove, a godišnja naknada plaćat će se mjesečno u visini od 1/12 ugovorenog iznosa. Aneks Ugovora potpisan je 31. 10. 2018. godine i njime je definirano da se za razdoblje 1. 7. 2018. – 31. 12. 2018. godine povećava mjesečna tranša za 13.547 KM. Također, Ugovorom je definirana godišnja naknada na ime primjene AR-DRG klasifikacije usluga u iznosu od 493.105 KM (mjesečna tranša u iznosu od 41.092 KM) na način da se mjesečna tranša isplaćuje ukoliko postotak pogrešno grupiranih epizoda stacionarnih pacijenata ne bude iznad 15%. Tijekom 2018. godine Bolnica je po navedenom temelju priznala iznos od 369.829 KM, što obuhvaća tranše za devet mjeseci. Za travanj 2018. godine Bolnica nije ispunila uvjet za isplatu tranše, a za siječanj i veljaču 2018. godine nije vršena isplata od ZZO HNŽ. Preostali iznos prihoda od ZZO HNŽ ostvaren je po sljedećim temeljima: 1.980.740 KM temeljem Ugovora o grantu (za plaće i materijalne troškove), 435.466 KM temeljem dvije odluke o jednokratnom transferu financijskih sredstava (za poboljšanje kvalitete usluga zdravstvene zaštite), 306.657 KM temeljem Odluke o doznačavanju sredstava ugovornim zdravstvenim ustanovama od uplaćene premije osiguranja u 2018. godini (za materijalne troškove) i 3.352 KM temeljem Odluke o doznačavanju sredstava ugovornim zdravstvenim ustanovama preostalog dijela pripadajućeg iznosa od uplaćene premije osiguranja za 2018. godinu (za materijalne troškove).

Bolnica prihode ostvarene temeljem godišnjeg Ugovora sa ZZO HNŽ na ime pružanja usluga zdravstvene zaštite evidentira i iskazuje u okviru ostalih poslovnih prihoda, što nije sukladno članku 53. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za gospodarska društva,²⁰ koji definira da se prihodi od prodaje učinaka iskazuju u okviru skupine konta 61 – Prihodi od prodaje učinaka.

U vezi s financiranjem zdravstvenih usluga skrećemo pažnju na to da se pružene usluge financiraju u jednakim mjesečnim tranšama, što je definirano Ugovorom (financiraju se programi zdravstvene zaštite), odnosno pružene usluge ne naplaćuju se po jedinici usluge.

Preostali iznos ostalih poslovnih prihoda odnosi se na prihode od donacija vezanih za prijenos s odgođenih prihoda (1.413.492 KM), prihode ostvarene temeljem doznaka sredstava od Ministarstva

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br.82/10

(623.000 KM), prihode od zakupa (25.382 KM), prihode od povrata akcize na medicinski alkohol (27.348 KM) i prihode od ostalih donacija (23.063 KM).

U okviru iskazanih prihoda ostvarenih od Ministarstva, iznos od 534.000 KM priznat je temeljem Ugovora u sufinansiranju zaključenog s Ministarstvom, kojim je definirano da se Bolnici doznačava iznos od 534.000 KM u 12 jednakih rata, a sredstva su namijenjena za investicijsko ulaganje, investicijsko i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti. Preostali iznos od 89.000 KM odnosi se na 2017. godinu. Sredstva su utvrđena u Proračunu Županije za 2017. godinu i mjesečno su doznačavana Bolnici, izuzev dvije tranše po 44.500 KM, za studeni i prosinac 2017. godine, koje su doznačene Bolnici početkom 2018. godine. Navedeno nije sukladno odredbama *Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća*, koji propisuje da se priznavanje u bilanci uspjeha vrši na temelju izravne povezanosti između nastalih troškova i ostvarenih prihoda, odnosno da je potrebno sučeliti rashode i prihode istog razdoblja koji proizlaze zajednički i izravno iz istih transakcija, kao ni odredbama članka 238. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Bolnice. Navedeno je za posljednju imalo precijenjen prihod i financijski rezultat za 2018. godinu, te podcijenjen prihod i financijski rezultat za 2017. godinu za iznos od 89.000 KM.

Preporuke:

- ***prihode ostvarene temeljem godišnjeg Ugovora sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije na ime pružanja usluga zdravstvene zaštite evidentirati i iskazivati sukladno članku 53. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za gospodarska društva;***
- ***priznavanje prihoda vršiti sukladno odredbama Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća i unutarnjem aktu Bolnice.***

6.1.1.2 Financijski prihodi

Financijski prihodi iskazani su u iznosu od 31.900 KM. Strukturu financijskih prihoda čine: prihodi po temelju povrata sredstava od bivšeg zaposlenika Bolnice – isplaćena sredstva zaposleniku po presudi koja je naknadno poništena, te je zaposlenik izvršio povrat sredstava (26.252 KM), prihodi od redovnih kamata (1.017 KM) i ostali financijski prihodi (4.631 KM).

6.1.1.3 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 444.765 KM. Njihovu strukturu čine: prihodi po temelju izvansudske nagodbe zaključene sa zaposlenicima u 2011. godini (299.751 KM), što je šire obrazloženo u točki 6.2.6.2 Izvješća, prihodi od otpisanih obveza prema dobavljačima (80.778 KM), prihodi od ukidanja rezerviranja za sudske sporove (37.000 KM), prihodi od viškova sirovina, materijala i sitnog inventara (15.384 KM) i ostali prihodi (11.852 KM).

6.1.2 Rashodi

U Godišnjim financijskim izvješćima za 2018. godinu iskazani su rashodi u iznosu od 20.235.801 KM, što je u odnosu na planirane veće za 838.801 KM ili 4,3%. Povećanje je najvećim dijelom posljedica veće realizacije rashoda na sljedećim pozicijama: troškovi plaća i ostalih osobnih primanja koji su u 2018. godini iskazani za 1.115.092 KM više u odnosu na plan, troškovi amortizacije koji su u 2018. godini iskazani za 434.785 KM više u odnosu na plan i troškovi rezerviranja koji su u 2018. godini iskazani u iznosu od 68.572 KM, a isti nisu planirani.

Struktura iskazanih rashoda prikazana je u sljedećoj tabeli:

Opis	Financijski plan za 2018. godinu	Izvršenje u 2018. godini	u KM
			Indeks (3/2)
1	2	3	4
RASHODI	19.397.000	20.235.801	104,3
Poslovni rashodi:	19.237.000	20.115.572	104,6
Materijalni troškovi	5.027.000	4.449.207	88,5
Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	11.829.000	12.944.092	109,4
Troškovi proizvodnih usluga	493.000	346.985	70,4
Amortizacija	1.600.000	2.034.785	127,2
Troškovi rezerviranja	0	68.572	-
Nematerijalni troškovi	288.000	271.931	94,4
Financijski rashodi	86.500	69.894	80,8
Ostali rashodi i gubici	73.500	49.045	66,7
Rashodi po temelju usklađivanja vrijednosti sredstava	0	454	-
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka	0	836	-

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u visini od 20.115.572 KM, što je u odnosu na planirane veće za 878.572 KM.

Materijalni troškovi

Materijalni troškovi u iznosu od 4.449.207 KM odnose se na: potrošni, sanitetski i medicinski materijal (1.214.866 KM), utrošene lijekove (1.134.168 KM), utrošene reagense (891.797 KM), energiju i gorivo (527.389 KM), materijal za čišćenje i dezinfekcijska sredstva (129.795 KM), kisik (110.264 KM), hranu i prehrambene namirnice (102.093 KM), kemikalije (95.466 KM), ostali utrošeni materijal (184.725 KM) i otpis sitnog inventara (58.644 KM). Testiranjem realizacije uzorkovanih ugovora o nabavama za navedene troškove nismo utvrdili značajne nepravilnosti.

Iskazani troškovi energije i goriva odnose se na: troškove električne energije (275.599 KM), troškove plina (231.682 KM) i troškove goriva i naftnih derivata (20.108 KM).

Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja

Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja iskazani su u iznosu od 12.944.092 KM. Navedeni troškovi čine 64,4% ukupnih poslovnih rashoda. Struktura iskazanih troškova plaća i ostalih primanja prikazana je u sljedećoj tabeli:

Opis	Financijski plan za 2018. godinu	Izvršenje u 2018. godini	u KM
			Indeks (3/2)
1	2	3	4
TROŠKOVI PLAĆA I OSTALIH OSOBNIH PRIMANJA	11.829.000	12.944.092	109,4
Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima	11.477.000	12.658.903	110,3
Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih	127.000	90.116	71,0
Troškovi naknada ostalim fizičkim osobama	225.000	195.073	86,7

Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima iskazani su u iznosu od 12.658.903 KM. U okviru predmetnih troškova evidentirani su i iskazani troškovi po temelju izvansudske nagodbe zaključene sa zaposlenicima u 2011. godini u iznosu od 299.751 KM, što je šire obrazloženo u točki 6.2.6.2 Izvješća. Najviša neto plaća isplaćena u 2018. godini iznosila je 4.358 KM, najniža 395 KM, dok je prosječna neto plaća iznosila 1.345 KM.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova koji datira iz 1997. godine, Pravilnik o plaći i drugim osobnim primanjima, kao i Pravilnik o radu, koji su bili u primjeni u razdoblju od 1. 1. 2018. do 12. 12. 2018. godine, a koji datiraju iz 2009., 2011. i 2012. godine, nisu usuglašeni s važećim zakonskim propisima koji reguliraju obračun plaća i naknada, odnosno sa Zakonom o radu i kolektivnim ugovorima. **Obračun plaća i naknada vršen je sukladno odredbama kolektivnih ugovora.** Iskazani troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima veći su u odnosu na planirane za 1.181.903 KM, što je posljedica stupanja na snagu kolektivnih ugovora kojima je minimalna neto satnica povećana s dotadašnjih 2,05 KM na 2,30 KM (za doktore medicine i stomatologije od 1. 7. 2018. godine, za ostalo medicinsko i nemedicinsko osoblje od 1. 8. 2018. godine), te su povećani koeficijenti složenosti poslova za 0,6 za doktore medicine i stomatologe i za 0,2 za ostalo medicinsko i nemedicinsko osoblje. Kako je navedeno u točki 5. Izvješća, nisu vršene izmjene Financijskog plana za 2018. godinu temeljem stupanja na snagu kolektivnih ugovora.

Plaća za obavljani rad i vrijeme provedeno na radu sastoji se od osnovne plaće, dijela plaće na radni učinak (ukoliko je ostvaren) i uvećane plaće sukladno Zakonu o radu i važećim kolektivnim ugovorima (uvećanje po temelju posebnih uvjeta rada).

Plaća ravnatelja regulirana je kolektivnim ugovorima i Ugovorom o plaći, pravima i obvezama ravnatelja, zaključenim s predsjednikom Upravnog vijeća 16. 2. 2015. godine. Ugovorom je definirano da za obavljanje poslova i radnih zadataka ravnatelju pripada neto mjesečna plaća u visini koja odgovara zbroju: umnoška tri i po (3,5) prosječne neto plaće na području FBiH, položajnog dodatka od 15% na umnožak i dodataka na umnožak za obavljanje poslova specijaliste/subspecijaliste u tijeku vršenja funkcije ravnatelja. Osim mjesečne neto plaće Ugovorom je definirano da ravnatelj ima pravo mjesečno na sljedeće naknade u neto iznosima: 100 KM za trošak životnog osiguranja, 150 KM za troškove goriva i 150 KM za troškove telefona. Shodno navedenom, neto plaća ravnatelja za kolovoz 2018. godine iznosila je 4.358 KM. U navedenom iznosu sadržane su i prethodno pobrojane naknade na koje su obračunani pripadajući porezi i doprinosi, sukladno odredbama Zakona o porezu na dohodak²¹ i Zakona o doprinosima.²²

U okviru troškova plaća i naknada plaća zaposlenima Bolnica je evidentirala i iskazala troškove ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih u iznosu od 998.182 KM (naknada za topli obrok u iznosu od 929.121 KM, naknada za prijevoz s posla i na posao u iznosu od 32.982 KM i bruto naknada za odvojeni život u iznosu od 36.079 KM), umjesto da je predmetne naknade iskazala na poziciji troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih. Osim toga, u okviru troškova plaća i naknada plaća zaposlenima Bolnica je evidentirala i iskazala i troškove bruto naknada za rad zaposlenih u povjerenstvima u iznosu od 29.700 KM, umjesto da je predmetne naknade iskazala na poziciji troškovi naknada ostalim fizičkim osobama. Navedeno nije sukladno članku 44. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za gospodarska društva.

Naknade za topli obrok iskazane u iznosu od 929.121 KM obračunane su i isplaćene u visini od 1% prosječne neto plaće u FBiH, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku.

Naknade za prijevoz s posla i na posao iskazane u iznosu od 32.982 KM obračunavane su i isplaćivane sukladno odredbama Pravilnika o plaći i drugim osobnim primanjima. Pravo na naknadu za prijevoz imali su zaposlenici koji stanuju unutar Županije, a izvan zone grada Mostara, u visini od 50% mjesečne karte zone javnog prijevoza kojoj pripadaju. Zaposlenici svoja prava ostvaruju na temelju podnesenog Zahtjeva, uz koji prilažu potvrdu o prebivalištu. Ekonomsko-financijska služba je na temelju cjenika prijevoznika koji vrše usluge prijevoza na području Županije utvrđivala iznose mjesečnih karata za dane relacije.

Naknade za odvojeni život, iskazane u bruto iznosu od 36.079 KM (neto 20.400 KM, porezi i doprinosi 15.679 KM), obračunavane su i isplaćivane specijalizantima Bolnice sukladno kolektivnim ugovorima. Do 1. 7. 2018. godine naknada za odvojeni život iznosila je 70% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku, a od 1. 7. 2018. godine ista je

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13

²² „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18

iznosila 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku. Na isplaćene naknade obračunani su i uplaćeni pripadajući porezi i doprinosi, sukladno odredbama Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima.

Naknade za rad zaposlenih u povjerenstvima, iskazane u bruto iznosu od 29.700 KM (neto 16.800 KM, porezi i doprinosi 12.900 KM), odnose se na naknade za rad zaposlenika Bolnice i jednog vanjskog suradnika u sljedećim povjerenstvima: povjerenstvo za intrahospitalne infekcije, povjerenstvo za javne nabave i povjerenstvo za duševne bolesti. Na isplaćene naknade zaposlenicima Bolnice za rad u povjerenstvima obračunani su i uplaćeni pripadajući porezi i doprinosi, sukladno odredbama Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima.

Osim navedenog, sa zaposlenima nisu zaključeni ugovori o radu, usklađeni sa Zakonom o radu i novim kolektivnim ugovorima, što je bila obveza sukladno članku 178., stav 1. istoga Zakona i odredbama novih kolektivnih ugovora.

Preporuke:

- **troškove ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih i troškove naknada povjerenstava evidentirati i iskazivati sukladno članku 44. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za gospodarska društva;**
- **zaključiti ugovore o radu sa zaposlenicima, usuglašene sa Zakonom o radu i kolektivnim ugovorima.**

Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih iskazani su u iznosu od 90.116 KM. Struktura navedenih troškova je sljedeća: troškovi usluga za stručno usavršavanje (24.664 KM), troškovi novčanih pomoći u slučaju smrti (22.874 KM), troškovi službenih putovanja zaposlenih (22.264 KM), troškovi izdataka za otpremnine prilikom odlaska u mirovinu (14.155 KM) i troškovi novčanih pomoći u slučaju teške bolesti (6.159 KM).

Troškovi naknada ostalim fizičkim osobama iskazani su u iznosu od 195.073 KM. Najveći dio, u iznosu od 171.029 KM, odnosi se na naknade po temelju ugovora o djelu, dok se iznos od 24.044 KM odnosi na naknade članovima Upravnog vijeća.

Prema dostavljenom pregledu, tijekom 2018. godine zaključeno je 26 ugovora o djelu s vanjskim suradnicima za pružanje medicinskih zdravstvenih usluga u Bolnici, što predstavlja redovne poslove Bolnice (poslovi specijaliste anestezije i reanimacije, specijaliste citologije i patologije, specijaliste onkologije i radijske terapije, specijaliste radiologa, specijaliste ortopeda i dr.). Trošak neto naknada po predmetnim ugovorima iskazan je u iznosu od 144.460 KM.

Uvidom u dokumentaciju konstatirali smo da unutarnjim aktima Bolnice nisu regulirani predmeti ugovora o djelu i njihovo zaključivanje. Također, nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se moglo utvrditi na koji način se vrši izbor angažiranih osoba temeljem ugovora o djelu. Ugovorima o djelu zaključenim s doktorima medicine specijalistima definirane su pojedinačne vrijednosti naknada u iznosima od 25 KM do 800 KM po pregledu, 200 KM do 350 KM po radnom danu, odnosno dežuri, 250 KM do 1.500 KM po dolasku, 900 KM do 1.000 KM na mjesečnoj razini. Obračun naknada se vrši na temelju Izvješća angažirane osobe koje potpisuje Šef odjela na kojem je osoba angažirana. Ugovori o djelu nisu zaključivani jednokratno, najčešće se zaključuju na šest, devet ili 12 mjeseci, a nakon isteka roka važenja zaključuju se ponovo na isti rok. Predmeti ugovora o djelu nisu regulirani Zakonom o radu i unutarnjim aktima Bolnice, nego su uređeni posebnim zakonom, Zakonom o obveznim odnosima.²³ Ovim Zakonom definirano je da se ugovori o djelu zaključuju za jasno definirane, dakle konkretne poslove koji traju određeno vrijeme, dok se za obavljanje poslova koji su sistematizirani i spadaju u redovnu djelatnost izvršitelji angažiraju sukladno Zakonu o radu. **Navedeni nalazi u vezi s ugovorom o djelu ukazuju na to da ugovori nisu zaključeni sukladno odredbama Zakona o obveznim odnosima i Zakona o radu. Shodno tome, ne možemo potvrditi utemeljenost zaključivanja ugovora o djelu za redovite poslove koji se obavljaju kontinuirano, tijekom cijele godine (npr. pružanje zdravstvenih usluga doktora raznih specijalnosti).**

²³ „Sl. novine FBiH“, br. 29/03, 42/11

Preporuka:

- *ugovore o djelu zaključivati samo za poslove koji se obavljaju jednokratno i koji traju određeno vrijeme, s jasno definiranim poslovima, sukladno zakonskim i drugim propisima.*

Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 346.985 KM. U okviru proizvodnih usluga najznačajniji su troškovi usluga investicijskog održavanja (165.292 KM) i troškovi usluga tekućeg održavanja (35.542 KM).

Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 2.034.785 KM. Na troškove amortizacije, obračunane na donirana stalna sredstva, odnosi se 1.413.492 KM, a na amortizaciju stalnih sredstava kupljenih iz vlastitih izvora odnosi se 621.293 KM.

Troškovi rezerviranja

Troškovi rezerviranja iskazani su u iznosu od 68.572 KM, a čine ih: rezerviranja po započetim sudskim sporovima (40.699 KM), rezerviranja za otpremnine prilikom odlaska u mirovinu (24.273 KM) i rezerviranja za troškove stipendija (3.600 KM).

Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 271.931 KM. Struktura nematerijalnih troškova prikazana je u sljedećoj tabeli:

	u KM		
Opis	Financijski plan za 2018. godinu	Izvršenje u 2018. godini	Indeks (3/2)
1	2	3	4
NEMATERIJALNI TROŠKOVI	288.000	271.931	94,4
Troškovi komunalnih usluga	150.000	130.166	86,8
Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga	48.500	44.853	92,5
Troškovi osiguranja	13.000	15.047	115,7
Troškovi odvjetničkih i revizijskih usluga	30.000	23.450	78,2
Troškovi zdravstvenih usluga	9.000	13.286	147,6
Troškovi poreza, naknada, taksi i drugih dadžbina	9.000	9.111	101,2
Troškovi bankarskih usluga	10.000	9.039	90,4
Troškovi reprezentacije	12.000	3.571	29,8
Troškovi ostalih neproizvodnih usluga	3.000	3.396	113,2
Ostali nematerijalni troškovi	3.500	20.012	571,8

Ostali nematerijalni troškovi odnose se na ostale nespomenute troškove, od kojih su najznačajniji troškovi usluga printanja u iznosu od 6.241 KM.

6.1.2.2 Financijski rashodi

Financijski rashodi iskazani su u iznosu od 69.894 KM. Struktura financijskih rashoda je sljedeća: rashodi po temelju pokretanja prinudne naplate (38.787 KM), kamate po temelju kredita i leasinga (11.697 KM), zatezne kamate za neblagovremeno plaćene javne prihode (18.784 KM) i ostali financijski rashodi (626 KM).

Iskazani rashodi po temelju pokretanja prinudne naplate najvećim dijelom, u iznosu od 35.230 KM, evidentirani su na temelju Rješenja o pokretanju postupka prinudne naplate, izdanog 4. 4. 2018. godine od Federalnog ministarstva financija – Porezne uprave FBiH (u nastavku: Porezna uprava FBiH) zbog neplaćenih javnih prihoda na ukupan iznos duga po temelju neplaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje u iznosu od 685.807 KM i pripadajućih kamata u iznosu od 18.784 KM. Predmetno Rješenje odnosi se na razdoblje od 1. 9. 2017. do 31. 12. 2017. godine.

Troškovi postupka prinudne naplate nemaju karakter finansijskih rashoda i trebalo ih je iskazati u okviru ostalih nematerijalnih troškova, sukladno članku 47. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za gospodarska društva.

6.1.2.3 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 49.045 KM. Najvećim dijelom odnose se na: rashode i gubitke na zalihama, odnosno kalo, rastur, kvar i lom, utvrđene po zapisniku popisnog povjerenstva (29.217 KM), rashod stalnih sredstava, utvrđen popisom stalnih sredstava i obveza (8.186 KM – sadašnja vrijednost rashodovanih sredstava), rashode po temelju izravnog otpisa potraživanja (7.087 KM) i rashode po temelju utvrđenih manjkova sirovina i materijala prilikom popisa sredstava i obveza na 31. 12. 2018. godine (3.728 KM).

6.1.3 Finansijski rezultat

U 2018. godini iskazan je pozitivan finansijski rezultat (dobit) neprekinutog poslovanja u iznosu od 130.630 KM. Iskazivanju pozitivnog finansijskog rezultata doprinijelo je zaključivanje Ugovora o grantu sa ZZO HNŽ 31. 12. 2018. godine, temeljem kojega je izvršeno priznavanje prihoda u 2018. godini za iznos od 1.980.740 KM (sredstva su osigurana Izmjenama i dopunama Finansijskog plana ZZO HNŽ za 2018. godinu).

Upravno vijeće je 26. 2. 2019. godine donijelo Odluku o raspodjeli viška prihoda za 2018. godinu, sukladno članku 52. Statuta Bolnice. U točki II. Odluke definirano je da se ostvareni višak prihoda za 2018. godinu u iznosu od 264.455 KM²⁴ raspoređuje za pokriće gubitka iz ranijih godina.

6.2 BILANCA STANJA

6.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Na datum bilance knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava iskazana je u sljedećim iznosima:

	u KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
STALNA SREDSTVA	17.572.922	19.195.186
Nematerijalna sredstva	207.945	177.669
Nekretnine, postrojenja i oprema	17.359.280	19.009.988
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	3.927	3.927
Dugoročna razgraničenja	1.770	3.602

Stalna sredstva početno se vrednuju i iskazuju po trošku nabave, sukladno člancima 60. i 79. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama. Nakon početnog priznavanja, pojedino stalno sredstvo iskazuje se po njegovom trošku nabave, umanjeno za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja, ako postoje, izuzev građevinskih objekata i zemljišta koja se nakon početnog priznavanja vrednuju i iskazuju po revaloriziranom iznosu. Amortizacija obračunana na revalorizirani dio svake godine se prenosi u akumuliranu dobit.

Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 207.945 KM (nabavne vrijednosti 571.157 KM, ispravke vrijednosti 363.212 KM), a čine ih licence u iznosu od 140.801 KM, računalni programi u iznosu od 60.124 KM i nematerijalna sredstva u pripremi u iznosu od 7.020 KM.

²⁴ Ostvareni višak prihoda za 2018. godinu sastoji se od 130.630 KM ostvarene dobiti od neprekinutog poslovanja i 133.825 KM dobitaka utvrđenih izravno u kapitalu po temelju prijenosa dijela revalorizacijskih rezervi u akumuliranu dobit za iznos obračunane amortizacije na revalorizirana stalna sredstva.

U 2018. godini evidentirano je povećanje nematerijalnih sredstava u iznosu od 73.238 KM, od čega se najveći dio, u iznosu od 57.330 KM, odnosi na nabavu WizardAIR sustava za naručivanje laboratorijskih testova od doktora.

Smanjenje nematerijalnih sredstava izvršeno je za iznos obračunane amortizacije (42.962 KM) i iznos rashodovanog, ranije u potpunosti otpisanog računalnog programa koji se više ne koristi (47.549 KM).

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najznačajniji dio stalnih sredstava. Struktura i promjene na ovoj imovini u 2018. godini daju se u sljedećoj tabeli:

u KM

R. br.	Opis	Zemljišta	Zgrade	Postroj. i oprema	Alati, pogon. i ured. namj.	Transp. sredstva	Materij. sredstva u pripremi	Ukupno
0	1	2	3	4	5	6	7	8 (2 do 7)
1	Nabavna vrijednost							
	na dan 1. 1. 2018. g.	1.317.786	15.222.781	1.634.320	18.171.353	798.204	45.638	37.190.082
	- izravna povećanja u 2018. g.			45.020	297.698		6.583	349.301
	- prijenos sa pripreme							
	- otuđenje i rashodovanje			(51.628)	(439.534)			(491.162)
	- ostalo				(56.960)			(56.960)
	na dan 31. 12. 2018. g.	1.317.786	15.222.781	1.627.712	17.972.557	798.204	52.221	36.991.261
2	Akumulirana amortizacija							
	na dan 1. 1. 2018. g.		1.532.002	805.191	15.147.409	695.495		18.180.097
	- amortizacija za 2018. g.		761.139	82.792	1.131.225	16.667		1.991.823
	- otuđenje i rashodovanje			(44.618)	(438.361)			(482.979)
	- ostalo				(56.960)			(56.960)
	na dan 31. 12. 2018. g.		2.293.141	843.365	15.783.313	712.162		19.631.981
3	Neto knjigovodstvena vrijednost							
	na dan 1. 1. 2018. g.	1.317.786	13.690.779	829.129	3.023.944	102.709	45.638	19.009.985
	na dan 31. 12. 2018. g.	1.317.786	12.929.640	784.347	2.189.244	86.042	52.221	17.359.280

U okviru ove grupe karakteristične su sljedeće pozicije:

- **Zemljišta** su iskazana u iznosu od 1.317.786 KM, a odnose se na zemljište ispod i oko građevinskih objekata Bolnice.
- **Građevinski objekti** iskazani su u iznosu od 12.929.640 KM (nabavne i revalorizirane vrijednosti 15.222.781 KM, ispravke vrijednosti 2.293.141 KM), a odnose se na zgrade u kojima Bolnica obavlja zdravstvenu djelatnost.

U 2018. godini nije bilo povećanja građevinskih objekata, a smanjenje je izvršeno za iznos obračunane amortizacije (761.139 KM).

Bolnica je u 2016. godini angažirala vještaka građevinske struke koji je izradio procjenu tržišne vrijednosti zemljišta i građevinskih objekata evidentiranih u knjigovodstvenoj evidenciji Bolnice. Prema navedenoj procjeni, tržišna vrijednost zemljišta, objekata i partera procijenjena je na ukupan iznos od 15.420.394 KM (zemljište 1.317.786 KM, građevinski objekti i parter 14.102.608 KM). Shodno navedenom, knjigovodstvena vrijednost zemljišta se povećala za iznos od 1.242.969 KM, a građevinskih objekata za iznos od 2.521.014 KM. Revalorizacija je izvršena za cijelu skupinu zemljišta i građevinskih objekata, sukladno točki 36. MRS-a 16 – *Nekretnine, postrojenja i oprema*.

Najveći dio građevinskih objekata odnosi se na: zgradu ginekologije i pedijatrije u iznosu od 7.624.944 KM (nabavne vrijednosti 8.571.600 KM, ispravke vrijednosti 946.656 KM), zgradu „Južni logor“ u iznosu od 3.766.998 KM (nabavne vrijednosti 4.861.429 KM, ispravke vrijednosti 1.094.431 KM) i zgradu psihijatrije u iznosu od 658.818 KM (nabavne vrijednosti 743.459 KM, ispravke vrijednosti 84.641 KM).

- Postrojenja i oprema** iskazane su u iznosu od 784.347 KM (nabavne vrijednosti 1.627.712 KM, ispravke vrijednosti 843.365 KM), a čine ih strojevi, alati i pumpe, oprema za grijanje, ventilaciju i rashladni uređaji, oprema za protiv-požarnu zaštitu, oprema za vešeraj, uredska oprema, telefonske centrale s pripadajućim uređajima, kuhinjska oprema i ostali uređaji. U 2018. godini evidentirano je povećanje u iznosu od 45.020 KM, od čega se najveći dio, u iznosu od 23.680 KM, odnosi na nabavu kompresorske pumpe. Smanjenje postrojenja i opreme izvršeno je za iznos obračunane amortizacije (82.792 KM) i iznos rashodovane opreme od 7.010 KM (nabavne vrijednosti 51.628 KM, ispravke vrijednosti 44.618 KM).
- Alati, pogonski i uredski namještaj** iskazani su u iznosu od 2.189.244 KM (nabavne vrijednosti 17.972.557 KM, ispravke vrijednosti 15.783.313 KM), a čine ih medicinski aparati i uređaji, alati, uredski namještaj, namještaj za medicinske potrebe, radni pultovi, ormarići i dr. U 2018. godini evidentirano je povećanje u iznosu od 297.698 KM, od čega se najveći dio, u iznosu od 279.293 KM, odnosi na medicinske aparate i uređaje. Smanjenje ove imovine izvršeno je za iznos obračunane amortizacije (1.131.225 KM), iznos rashodovanih alata, inventara i uredskog namještaja u iznosu od 1.173 KM (nabavne vrijednosti 439.534 KM, ispravke vrijednosti 438.361 KM) i donirane, ranije u potpunosti otpisane, opreme Javnoj ustanovi Dom zdravlja „Stari Grad“ Mostar (56.960 KM).
- Transportna sredstva** iskazana su u iznosu od 86.042 KM (nabavne vrijednosti 798.204 KM, ispravke vrijednosti 712.162 KM). U 2018. godini nije bilo povećanja ove imovine, a smanjenje transportnih sredstava evidentirano je za iznos obračunane amortizacije (16.667 KM).
- Materijalna sredstva u pripremi** iskazana su u iznosu od 52.221 KM. Najveći dio materijalnih sredstava u pripremi odnosi se na: rezervne dijelove za namjensko održavanje stalnih sredstava (20.893 KM), izradu projektne dokumentacije za parter Bolnice (13.240 KM) i izradu idejnog i glavnog projekta za Centar za palijativnu njegu (10.755 KM).

Bolnica je po izvršenom popisu stalnih sredstava i obveza na dan 31. 12. 2018. godine u knjigovodstvenoj evidenciji izvršila isknjižavanje stalnih sredstava sadašnje vrijednosti u iznosu od 8.186 KM (nabavne vrijednosti 538.712 KM, ispravke vrijednosti 530.526 KM) iz bilančne evidencije, te evidentiranje istih u okviru izvanbilančne evidencije, što je šire obrazloženo u točki 6.2.8 Izvješća.

Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva, iskazana u iznosu od 3.927 KM, odnose se na knjige u knjižnici.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa, i to za svako pojedinačno sredstvo. Stope amortizacije koje Bolnica primjenjuje su sljedeće:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
- software i licencije	5	20,00
- građevinski objekti	20 – 66,7	1,50 – 5,00
- medicinski aparati i uređaji	7	14,30
- oprema u kuhinji	6,67	15,00
- uredski namještaj	9,09	11,00
- namještaj u kuhinji i vešeraju	7,69	13,00
- klima-uređaji	6,06	16,50
- ostala oprema i uređaji	6,45 – 25	4,00 – 15,50
- transportna sredstva	6,7	15,00
- knjige u knjižnici	-	0,000

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Bolnica na datum bilance nije vršila procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadle vrijednosti za takva sredstva, sukladno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – *Umanjenje imovine*. Sukladno navedenom, knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme koja bi se utvrdila sukladno MRS-u 36 –

Umanjenje imovine može se značajno razlikovati od iskazane. Nismo bili u mogućnosti procijeniti efekte na financijska izvješća.

Vlasništvo nad nekretninama

Odlukom Vlade FBiH o davanju na privremeno korištenje nekretnina na kojima je nositelj prava upravljanja i korištenja prijašnje Federalno ministarstvo obrane i Vojska FBiH²⁵ definirano je, između ostalog, da se dio kasarne „Južni Logor“ (zemljište i pripadajući objekti) ukupne površine 266.076 m², nad kojom je nositelj prava upravljanja i korištenja prijašnje Federalno ministarstvo obrane i Vojska FBiH, daje na privremeno korištenje bez naknade RMC-u, a naknade za komunalne usluge i održavanje infrastrukture prelaze u nadležnost novog korisnika. Temeljem ove Odluke 25. 1. 2007. godine RMC je zaključio Sporazum o davanju na korištenje dijela kasarne „Južni Logor“ (zemljište i pripadajući objekti), nad kojima je nositelj prava raspolaganja Vlada FBiH Regionalnom medicinskom centru „Dr. Safet Mujić“ Mostar. Sporazumom je također definirano da se dio kasarne daje na korištenje, a da će prijašnje Federalno ministarstvo obrane u roku od sedam dana od dana potpisivanja sporazuma zapisnički predati nekretnine, s kojim datumom prestaju sve obveze Vlade FBiH – prijašnjeg Federalnog ministarstva obrane oko plaćanja svih komunalnih usluga i održavanja infrastrukture, te idu na teret RMC-a. Primopredaja objekata izvršena je 30. 1. 2007. i 23. 2. 2007. godine, o čemu su sačinjeni zapisnici.

Uvidom u prezentirani zemljišnoknjižni izvadak konstatirali smo da je zemljište uknjiženo kao državna imovina s pravom korištenja u korist RMC-a.

Hipoteke i založno pravo

Bolnica nema ograničenja u raspolaganju imovinom, jer nisu dane hipoteke ni založna prava na imovinu.

Preporuka:

- *na datum bilance vršiti procjenu postoje li pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadbive vrijednosti takvog sredstva, sukladno zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje imovine.*

Dugoročna razgraničenja, iskazana u iznosu od 1.770 KM, odnose se na razgraničene troškove kamata za leasing.

6.2.2 Tekuća sredstva

6.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Na datum bilance iskazane su sljedeće zalihe:

	u KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
ZALIHE	1.646.765	1.442.184
Sirovine, materijal i rezervni dijelovi	1.646.765	1.441.313
Dani predujmovi	0	871

Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama uređena je politika priznavanja prihoda. Zalihe sirovina, materijala i rezervnih dijelova početno se vrednuju po nabavnoj vrijednosti (trošku nabave). Ako je neto prodajna vrijednost zaliha niža od troškova nabave, zalihe se vrednuju i iskazuju po neto prodajnoj vrijednosti sukladno zahtjevima MRS-a 2 – *Zalihe*. U trošak zaliha uključuju se svi troškovi nabave i drugi troškovi koji su nastali dovođenjem zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje. Troškovi zaliha sitnog inventara i autoguma iskazuju se metodom 100% otpisa. Razduženje zaliha sirovina i materijala vrši se po prosječnoj cijeni.

²⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 02/07, 11/07

Najveći dio iskazanih zaliha na dan 31. 12. 2018. godine odnosi se na zalihe potrošnog, sanitetskog i medicinskog materijala u iznosu od 970.965 KM, zalihe reagensa u iznosu od 366.994 KM i zalihe lijekova u iznosu od 246.961 KM.

Evidentiranje (zaduženje i razduženje) zaliha u financijskom knjigovodstvu sustavno je uvezano s materijalnim knjigovodstvom.

Na dan 31. 12. 2018. godine izvršena je procjena neto nadoknadive vrijednosti zaliha, efekat koje je bilo umanjeње vrijednosti zaliha potrošnog materijala za iznos od 454 KM.

6.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31. 12. 2018. godine iskazani su u sljedećim iznosima:

	u KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVALENTI	31.995	2.584.482
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	3	2.574.314
Transakcijski računi (u stranoj valuti)	31.529	9.961
Blagajne – domaća valuta	463	207

Gotovina i gotovinski ekvivalenti odnose se na gotovinska sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka i u blagajni.

Transakcijski računi za domaći i inozemni platni promet otvoreni su kod sljedećih banaka: Sparkasse Bank d.d. BiH Sarajevo, Bosna Bank International d.d. Sarajevo i Vakufska banka d.d. Sarajevo.

Blagajna – domaća valuta odnosi se na glavnu blagajnu Bolnice. Uvidom u dokumentaciju konstatirali smo da Bolnica gotov novac, ostvaren obavljanjem registrirane djelatnosti, uplaćuje na transakcijski račun sukladno članku 20. Zakona o unutarnjem platnom prometu²⁶ i članku 8. Uredbe o uvjetima i plaćanju gotovim novcem.²⁷

6.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilance, u financijskim izvješćima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	u KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AKT. VREMENSKA RAZGRANIČENJA	3.267.682	1.194.785
Kratkoročna potraživanja	137.010	87.125
Potraživanja od prodaje	125.132	75.622
Druga kratkoročna potraživanja	11.878	11.503
Aktivna vremenska razgraničenja	3.130.672	1.107.660

Potraživanja od prodaje iskazana su u neto iznosu od 125.132 KM (bruto 200.584 KM, ispravka vrijednosti potraživanja 75.452 KM) i odnose se na potraživanja po temelju pruženih zdravstvenih usluga. Najveći dio iskazanih potraživanja odnosi se na potraživanja od Opće bolnice Konjic u iznosu od 62.000 KM za pružene zdravstvene usluge iz oblasti transfuzijske medicine i potraživanja od ZZO HNŽ u iznosu od 58.107 KM po temelju pruženih usluga inozemnim osiguranicima. Bolnica je poslala potvrđene salda dužnicima, sukladno članku 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH,²⁸ putem kojih je potvrđeno 57% potraživanja (dio pravnih osoba nije odgovorio na potvrđene salda).

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 11.878 KM. Struktura drugih kratkoročnih potraživanja je sljedeća: potraživanja od ZZO HNŽ po temelju naknada za bolovanje iznad 42 dana

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 48/15

²⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 72/15, 82/15

²⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 83/09

(7.469 KM), potraživanja od bivših stipendista Bolnice po temelju uplaćenih sredstava za stipendije radi povrede odredbi Ugovora o stipendiranju (4.400 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (9 KM).

Ispravka vrijednosti potraživanja iskazana je u iznosu od 75.452 KM. Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama Bolnice definirano je da se procjena mogućnosti naplate potraživanja provodi najmanje na datum svake bilance, a kad se pojavi neizvjesnost naplate poslije izvršenja usluge i računovodstvenog iskazivanja prihoda izvršit će se usklađivanje vrijednosti potraživanja na teret rashoda razdoblja. Prema prezentiranim podacima, od ukupno iskazanih potraživanja na dan 31. 12. 2018. godine, iznos od 21.756 KM se odnosi na potraživanja starija od 12 mjeseci, od čega je iznos od 7.087 KM izravno otpisan. U 2018. godini nije vršeno vrijednosno usklađivanje preostalih potraživanja starijih od 12 mjeseci u iznosu od 14.669 KM, nego su ista preknjižena na sumnjiva i sporna potraživanja.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 3.130.672 KM. Struktura je iskazana u sljedećoj tabeli:

	u KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
Aktivna vremenska razgraničenja	3.130.672	1.107.660
Potraživanja od ZZO HNŽ	3.081.765	1.089.273
Potraživanja od drugih organa i institucija	44.500	0
Ostala kratkoročna razgraničenja	4.407	18.387

Potraživanja od ZZO HNŽ najvećim dijelom odnose se na ukalkulirana potraživanja po temelju Ugovora o grantu zaključenog 31. 12. 2018. godine (1.980.740 KM) i ukalkuliranu tranšu za prosinac 2018. godine po temelju Ugovora o reguliranju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite u 2018. godini sa ZZO HNŽ (1.099.158 KM). Ukalkulirana potraživanja od ZZO HNŽ u cijelosti su naplaćena u siječnju 2019. godine.

Potraživanja od drugih organa i institucija u cijelosti se odnose na ukalkuliranu tranšu za prosinac 2018. godine po temelju Ugovora o sufinanciranju zaključenog s Ministarstvom. Ukalkulirana potraživanja su naplaćena u siječnju 2019. godine.

Ostala kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničene troškove osiguranja zaposlenika, razgraničene troškove kamata po temelju leasinga i razgraničene troškove kamata po temelju kredita.

6.2.3 Gubitak iznad visine kapitala

Na datum bilance u financijskim izvješćima iskazan je gubitak iznad visine kapitala u iznosu od 3.645.386 KM.

Tijekom 2018. godine došlo je do smanjenja gubitka iznad visine kapitala za iznos od 130.630 KM što se odnosi na dobit neprekinutog poslovanja, utvrđenu u Bilanci uspjeha za 2018. godinu.

Kontinuirano poslovanje Bolnice s negativnim financijskim rezultatom u prethodnim razdobljima rezultiralo je akumuliranim gubitkom na dan 31. 12. 2018. godine u iznosu od 16.402.005 KM. Iskazani akumulirani gubitak prelazi visinu kapitala Bolnice za iznos od 3.645.386 KM, te isti predstavlja gubitak iznad visine kapitala. Navedeno ukazuje na izrazito nepovoljan financijski položaj Bolnice koja je u razdoblju 2012. – 2017. godine konstantno ostvarivala gubitak. Mjesečne doznake sredstava ZZO HNŽ i vlastiti prihodi nisu dovoljni za izmirenje dospjelih obveza i pokriće svih troškova poslovanja.

Člankom 41. Zakona o ustanovama definirano je da osnivač (Skupština Županije) supsidijarno odgovara za obveze ustanove, ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno. Kada je osnivač odgovoran za obveze ustanove dužan je pokriti višak rashoda nad prihodima u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna, te ako je ustanova za dvije uzastopne godine iskazala višak rashoda nad prihodima razriješiti predsjednika i članove upravnog vijeća, u kojem slučaju je upravno vijeće dužno razriješiti ravnatelja. U vezi s navedenim ukazujemo na Statut i Odluku o osnivanju Javne ustanove Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar. Člankom 42. Statuta definirano je da su prava, obveze i odgovornosti osnivača prema Bolnici: osigurati trajno i nesmetano obavljanje

djelatnosti, iz svojih sredstava osigurati sredstva za rad Bolnice, supsidijarno odgovarati za obveze Bolnice, te pokriti gubitak u roku 60 dana od usvajanja godišnjeg obračuna. Točkom VII. navedene Odluke definirano je „da se dobit Bolnice koristi za obnavljanje i razvoj djelatnosti o čemu odluku donosi Upravno vijeće Bolnice, dok će se gubitak rješavati ugovorom između osnivača i Bolnice“. Predmetni ugovor nije zaključen.

Upravno vijeće Bolnice je 26. 2. 2019. godine donijelo Odluku o prijedlogu pokrića akumuliranog gubitka na 31. 12. 2018. godine, koju je 12. 3. 2019. godine putem Ministarstva uputilo u daljnju proceduru razmatranja od strane osnivača. U Odluci je navedeno da ukupni akumulirani gubitak na 31. 12. 2018. godine iznosi 18.178.943 KM, te da se isti umanjuje za ukupnu ostvarenu dobit u iznosu od 1.776.938 KM (akumulirana dobit uvećana za dobit tekuće godine), tako da bi akumulirani nepokriveni gubitak iznosio 16.402.005 KM. Člankom 3. Odluke Upravno vijeće je predložilo da se nepokriveni akumulirani gubitak u iznosu od 16.402.005 KM riješi Ugovorom između osnivača i Bolnice sukladno točki VII. Odluke o osnivanju. Osim Odluke o osnivanju i odredbi Statuta, kao pravni temelj za doneseni prijedlog pokrića gubitka u predloženom obliku, u obrazloženju odluke naveden je članak 41. Zakona o ustanovama.

Ravnatelj se tijekom 2017. godine pisanim putem obraćao nadležnim institucijama (Vladi Županije, Skupštini Županije, Ministarstvu, Ministarstvu financija Hercegovačko-neretvanske županije) ukazujući na to da je Bolnici neophodna hitna financijska pomoć. Također, ravnatelj je tražio uključivanje navedenih institucija i poduzimanje potrebnih radnji i mjera radi izlaska Bolnice iz financijske krize i rješavanja postojeće situacije. Prema prezentiranim informacijama, Bolnica nikada nije dobila povratnu informaciju na upućene dopise. Nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je ravnatelj tijekom 2018. godine nastavio poduzimati navedene aktivnosti.

Iako se Bolnica obraćala osnivaču za saniranje gubitka, nisu prezentirane planirane aktivnosti u narednom razdoblju na poduzimanju mjera štednje i racionalizacije poslovanja Bolnice, odnosno program i plan saniranja dugova, niti je prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je Upravno vijeće poduzelo konkretne aktivnosti u vezi s ovako teškim financijskim položajem Bolnice.

Preporuka:

- *poduzeti aktivnosti prema osnivaču u cilju uključivanja osnivača u rješavanje financijskih problema i nelikvidnosti Bolnice, sukladno članku 41. Zakona o ustanovama i članku 42. Statuta;*
- *poduzeti aktivnosti prema osnivaču u cilju zaključivanja Ugovora, sukladno točki VII. Odluke o osnivanju, kako bi se osigurao daljnji nesmetani rad Bolnice.*

6.2.4 Kapital

Na datum bilance iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	u KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
KAPITAL	0	0
Temeljni kapital	9.260.287	9.260.287
Državni kapital	2.000	2.000
Ostali temeljni kapital	9.258.287	9.258.287
Revalorizacijske rezerve	3.496.332	3.630.157
Neraspoređena dobit	1.776.938	1.512.483
Gubitak do visine kapitala	(14.533.557)	(14.402.927)

Temeljni kapital u financijskim izvješćima iskazan je u iznosu od 9.260.287 KM, a u sudskom registru vrijednost upisanog kapitala iskazana je u iznosu od 2.000 KM. Ostali temeljni kapital u iznosu od 9.258.287 KM odnosi se na kapital koji je Bolnici pripao po diobenoj bilanci prilikom podjele RMC-a na tri zdravstvene ustanove.

Revalorizacijske rezerve u iznosu od 3.496.332 KM iskazane su na temelju izvršene revalorizacije vrijednosti zemljišta, građevinskih objekata i partera. U odnosu na prethodnu godinu smanjene su za 133.825 KM, što se odnosi na prijenos u akumuliranu dobit za iznos obračunane amortizacije na revalorizirana stalna sredstva.

Neraspoređena dobit iskazana je u iznosu od 1.776.938 KM, i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 264.455 KM, od čega se 130.630 KM odnosi na dobit neprekinutog poslovanja utvrđenu u Bilanci uspjeha za 2018. godinu, a 133.825 KM na povećanje temeljem prenesenog dijela revalorizacijskih rezervi (za iznos obračunane amortizacije na revalorizirana stalna sredstva) u akumuliranu dobit.

Gubitak do visine kapitala iskazan je u iznosu od 14.533.557 KM i u cijelosti se odnosi na gubitak ranijeg razdoblja.

Preporuka:

- **uskладiti iskazani temeljni kapital u poslovnim knjigama i u sudskom registru.**

6.2.5 Dugoročna rezerviranja

Dugoročna razgraničenja i rezerviranja iskazana su u iznosu od 10.837.874 KM, a čine ih: odgođeni prihodi (10.613.245 KM), obračunana rezerviranja (220.516 KM) i ostala dugoročna razgraničenja (4.113 KM).

Odgođeni prihodi iskazani u iznosu od 10.613.245 KM u cijelosti se odnose na odgođeno priznavanje prihoda za donirana sredstva iz donacija koja se evidentiraju sukladno MRS-u 20 – *Računovodstvo za državne pomoći i objavljivanje državne pomoći*. Iznos tekuće amortizacije doniranih sredstava priznaje se kao prihod u svakom razdoblju sustavno tijekom vijeka uporabe sredstava. Tekuća amortizacija doniranih sredstava za 2018. godinu iznosila je 1.413.492 KM. Od ukupno iskazanih odgođenih prihoda na 31. 12. 2018. godine, najveći dio, u iznosu od 8.135.524 KM, odnosi se na odgođeni prihod građevinskih objekata, dok se iznos od 2.353.550 KM odnosi na odgođeni prihod opreme, a iznos od 124.171 KM odnosi se na odgođeni prihod računalnih programa. Tijekom 2018. godine izvršeno je priznavanje odgođenih prihoda u ukupnom iznosu od 254.298 KM po temelju doniranih stalnih sredstava.

Obračunana rezerviranja, iskazana u iznosu od 220.516 KM, odnose se na rezerviranje sredstava po započetim sudskim sporovima u iznosu od 196.243 KM i rezerviranje sredstava za otpremnine prilikom odlaska u mirovinu u iznosu od 24.273 KM.

6.2.6 Obveze

U financijskim izvješćima na datum bilance iskazane su obveze u iznosu od 15.330.990 KM. Struktura je iskazana u sljedećoj tabeli:

	u KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
OBVEZE	15.330.990	16.215.586
Dugoročne obveze	26.135	65.418
Dugoročne financijske obveze	26.135	65.418
Kratkoročne obveze	15.247.143	15.848.474
Kratkoročne financijske obveze	334.121	1.175.910
Obveze iz poslovanja	5.825.768	6.107.048
Obveze po temelju plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	8.360.971	7.882.369
Druge obveze	23.255	37.691
Obveze za ostale poreze i druge dadžbine	703.028	645.456
Pasivna vremenska razgraničenja	57.712	301.694

6.2.6.1 Dugoročne obveze

Dugoročne obveze, iskazane u iznosu od 26.135 KM, odnose se na obveze po temelju financijskog leasinga: obveze za glavnica u iznosu od 24.366 KM i obveze za kamate u iznosu od 1.769 KM.

Obveze su priznate temeljem dva ugovora zaključena 21. 6. 2017. godine sa Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo, predmet kojih su kupovina dva kombi vozila. Bolnica klasificira obveze po temelju dugoročnog leasinga na dugoročnom i kratkoročnom temelju, odnosno kratkoročni dio dugoročnih obveza koji dopijeva u roku od jedne godine od datuma bilance prilikom bilanciranja iskazuje kao kratkoročne obveze sukladno zahtjevima MRS-a 1 – *Prezentiranje financijskih izvješća*. Obveze po leasingu na datum bilance potvrđene su u cijelosti putem potvrđivanja salda.

6.2.6.2 Kratkoročne obveze

Kratkoročne obveze, iskazane u iznosu od 15.247.143 KM, odnose se na: kratkoročne financijske obveze (334.121 KM), obveze iz poslovanja (5.825.768 KM), obveze po temelju plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih (8.360.971 KM), druge obveze (23.255 KM) i obveze za ostale poreze i druge dadžbine (703.028 KM).

Kratkoročne financijske obveze u iznosu od 334.121 KM odnose se na obveze Bolnice prema Sparkasse Bank d.d. BiH po temelju prekoračenja po transakcijskom računu u iznosu od 295.064 KM i kratkoročni dio dugoročnih obveza u iznosu od 39.057 KM. U odnosu na prethodnu godinu manje su za 841.789 KM, što je najvećim dijelom posljedica činjenice da je Bolnica 31. 12. 2017. godine imala iskazane obveze po temelju prekoračenja po transakcijskom računu u iznosu od 1.000.000 KM (temeljem Ugovora od 27. 3. 2017. godine), a koje su izmirene početkom 2018. godine.

Obveze po temelju prekoračenja po transakcijskom računu priznate su za iznos iskorištenog prekoračenja 31. 12. 2018. godine, a u vezi s Ugovorom o dozvoljenom prekoračenju po transakcijskom računu od 3. 4. 2018. godine. Temeljem ovog Ugovora Bolnici je odobren iznos od 1.000.000 KM za povremeno financiranje u svrhu održavanja likvidnosti, uz redovnu kamatnu stopu od 4%, fiksnu na godišnjoj razini, na razdoblje od 12 mjeseci. Iskazane obveze po temelju iskorištenog prekoračenja na transakcijskom računu trebalo je iskazati na poziciji Ostale obveze iz poslovanja, sukladno članku 35. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za gospodarska društva.

Kratkoročni dio dugoročnih obveza, najvećim dijelom u iznosu od 28.603 KM, odnosi se na obveze po dugoročnom kreditu zaključenom 19. 2. 2014. godine s Vakufskom bankom d.d. Sarajevo. Predmetne obveze su izmirene u veljači 2019. godine. Kreditna sredstva su odobrena za izmirenje obveza prema izvođačima radova angažiranim na izgradnji objekta Ginekologije i pedijatrije. Preostali iznos kratkoročnog dijela dugoročnih obveza odnosi se na obveze za glavnica u iznosu od 8.848 KM i kamatu u iznosu od 1.606 KM po temelju financijskog leasinga.

U vezi kreditnih zaduženja ističemo da je samo Ugovor o kreditu iz 2014. godine zaključen uz suglasnost Upravnog vijeća, dok je Ugovore o ostalim kreditima u ime Bolnice zaključio ravnatelj. Statutom Bolnice, kao ni Odlukom o osnivanju, nisu regulirane nadležnosti vezano za donošenje odluke o kreditnom zaduženju.

Obveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 5.825.768 KM i u cijelosti se odnose na obveze prema dobavljačima u zemlji. Prema prezentiranoj starosnoj strukturi, od ukupnih obveza prema dobavljačima iznos od 1.847.912 KM (32%) dospio je na naplatu prije više od 12 mjeseci. Od ukupno iskazanih obveza prema dobavljačima, na datum bilance 89% je potvrđeno putem potvrđivanja salda.

Obveze po temelju plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih iskazane su u iznosu od 8.360.971 KM. Struktura predmetnih obveza je sljedeća: obveze za porez i doprinose (7.584.904 KM), obveze za neto plaće (526.857 KM – obveza za prosinac 2018. godine) i obveze za ostala primanja zaposlenih (249.210 KM).

Uvidom u knjigovodstvenu dokumentaciju i Rješenja o pokretanju postupka prinudne naplate, izdana od Porezne uprave FBiH, konstatirali smo da je Bolnica u razdobljima od 1. 9. 2013. do 31. 10. 2014. godine, od 1. 12. 2014. do 31. 1. 2015. godine i od 1. 7. 2015. do 31. 12. 2017. godine isplaćivala plaće, poreze i doprinose, izuzev pripadajućeg doprinosa za mirovinsko osiguranje, te po tom temelju na dan 31. 12. 2018. godine ima iskazane obveze za doprinose za mirovinsko osiguranje u iznosu od 6.775.573 KM. Plaćanje predmetnih obveza Bolnica vrši sukcesivno, u ovisnosti od raspoloživih sredstava, i prilikom prestanka radnog odnosa zaposlenika (prilikom umirovljenja).

Osim toga, nakon što je dio zaposlenika 2011. godine i ranije tužio Bolnicu za obveze iz radnog odnosa (razlika plaća i naknada), Bolnica je u 2011. godini zaključila izvansudsku nagodbu s ukupno 281 zaposlenikom na neto iznos od 1.440.000 KM, a zaposlenici su povukli tužbe. Dospijeće zadnje rate po izvansudskoj nagodbi bilo je 30. 4. 2017. godine. Međutim, zbog problema nelikvidnosti predmetne obveze nisu izvršavane sukladno zaključenoj dinamici plaćanja. U momentu sklapanja izvansudske nagodbe, tj. u 2011. godini, nije knjigovodstveno evidentirana vrijednost zaključene izvansudske nagodbe, nego su priznati troškovi i obveze za iznos koji je isplaćen u 2011. godini. U idućim razdobljima vršeno je knjigovodstveno evidentiranje na način da se krajem tekuće godine (za iznos koji dopijeva na plaćanje u narednoj godini) prizna trošak, a pripadajuće obveze se razgraniče preko pasivnih vremenskih razgraničenja. U narednoj godini, po izvršenom plaćanju, provode se sljedeća knjiženja: prvo se prizna trošak i pripadajuća obveza, potom se za isti iznos priznaju prihodi na teret pasivnih vremenskih razgraničenja i naposljetku se zatvore pripadajuće obveze za plaćeni iznos na teret transakcijskog računa. Ovakav način evidentiranja nije sukladan odredbama *Okvira za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvješća*, koji propisuje da se priznavanje u bilanci uspjeha vrši na temelju izravne povezanosti između nastalih troškova i ostvarenih prihoda, odnosno da je potrebno sučeliti rashode i prihode istog razdoblja koji proizlaze zajednički i izravno iz istih transakcija. Odnosno, zaključenu nagodbu trebalo je u cijelosti knjigovodstveno evidentirati u 2011. godini (uključujući i pripadajuće poreze i doprinose). U 2018. godini evidentiran je preostali bruto trošak po izvansudskoj nagodbi u iznosu od 299.751 KM, a ukupne obveze za neto, poreze i doprinose temeljem izvansudske nagodbe 31. 12. 2018. godine iznosile su 459.718 KM (obveze za neto 85.164 KM, obveze za porez i doprinose 374.554 KM).

Za 2018. godinu Bolnica je izmirivala pripadajuće obveze za poreze i doprinose. Od ukupno iskazanih obveza za porez i doprinose na dan 31. 12. 2018. godine, dio u iznosu od 434.777 KM se odnosi na prosinac 2018. godine, a ostatak u iznosu od 7.150.127 KM se odnosi na obveze iz prethodnih razdoblja (od čega se na obveze za porez i doprinose po temelju izvansudske nagodbe odnosi iznos od 374.554). Obveze za neto plaće za prosinac 2018. godinu, kao i obveze za pripadajući porez i doprinose na plaće za prosinac 2018. godine Bolnica je izmirila 4. 1. 2019. godine.

Struktura obveza za porez i doprinose, na dan 31. 12. 2018. godine, po vrstama javnih prihoda, iskazana je u sljedećoj tabeli:

	u KM			
OBVEZE ZA POREZE I DOPRINOSE	Obveze za prosinac 2018.	Obveze iz razdoblja 2013.-2017.	Obveze iz preth. razdoblja (nagodba)	Ukupne obveze na 31. 12. 2018.
Obveze za doprinose za MIO	214.445	6.775.573	88.757	7.078.775
Obveze za doprinose za zdravstveno osiguranje	153.841	0	188.017	341.858
Obveze za porez na dohodak	41.732	0	70.601	112.333
Obveze za doprinose za nezaposlenost	18.647	0	20.379	39.026
Obveze za porez za zaštitu od prir. i dr. nesreća	3.056	0	3.400	6.456
Obveze za opću vodnu naknadu	3.056	0	3.400	6.456
Ukupno:	434.777	6.775.573	374.554	7.584.904

Bolnica prilikom isplate plaća zaposlenicima u prethodnom razdoblju nije vršila uplatu pripadajućeg doprinosa za mirovinsko osiguranje, što nije sukladno članku 11. Zakona o doprinosima i članku 23. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.²⁹

²⁹„Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18

Obveze za ostala primanja zaposlenih, najvećim dijelom u iznosu od 157.962 KM, odnose se na obveze za obustave iz plaća (obveze temeljem kreditnih zaduženja zaposlenika, članarina u raznim udruženjima) i obveze za naknade za topli obrok u iznosu od 82.960 KM. Iskazane obveze odnose se na prosinac 2018. godine.

Smatramo važnim istaknuti da je Porezna uprava FBiH u razdoblju od 5. 1. 2016. godine do 4. 4. 2018. godine izdala 11 Rješenja o pokretanju postupka prinudne naplate koja se odnose na neplaćeni doprinos za mirovinsko osiguranje za navedena razdoblja na ukupan iznos od 7.933.587 KM (dug za doprinos za mirovinsko osiguranje u iznosu od 7.234.116 KM, kamate u iznosu od 321.681 KM, troškovi postupka pokretanja prinudne naplate u iznosu od 377.790 KM). Prema prezentiranim informacijama, drugih aktivnosti Porezne uprave FBiH tijekom 2018. godine nije bilo.

Druge obveze, iskazane u iznosu od 23.255 KM, najvećim dijelom se odnose na obveze po temelju ugovora o djelu, uključujući i pripadajuće poreze i doprinose u iznosu od 15.991 KM i obveze po temelju neto naknada članovima Upravnog vijeća i neto naknada članovima raznih povjerenstava u iznosu od 3.170 KM. Iskazane obveze se odnose na prosinac 2018. godine.

Obveze za ostale poreze i druge dadžbine, u iznosu od 703.028 KM, odnose se na obveze prema Poreznoj upravi FBiH po temelju prinudne naplate u iznosu od 381.348 KM i obveze za kamatu po temelju neplaćenih poreza i doprinosa u iznosu od 321.680 KM.

Preporuke:

- **izvršiti uplatu dospjelih obveza po temelju doprinosa za mirovinsko osiguranje, sukladno Zakonu o doprinosima i Pravilniku o načinu obračunavanja i uplate doprinosa;**
- **obveze za prekoračenje na transakcijskom računu evidentirati i iskazivati sukladno članku 35. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za gospodarska društva.**

6.2.6.3 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja, iskazana u iznosu od 57.712 KM, odnose se na: obračunane troškove za koje nije primljena faktura (33.638 KM), obračunane prihode narednog razdoblja (22.116 KM) i unaprijed naplaćene zakupnine (1.958 KM).

6.2.7 Popis sredstava i obveza

Ravnatelj Bolnice je 6. 12. 2018. godine donio Odluku o godišnjem popisu i osnivanju povjerenstava za popis, kojom je definirano da će se popis obaviti u razdoblju 17. 12. 2018. – 11. 1. 2019. godine. Imenovana su četiri povjerenstva: Centralno povjerenstvo za popis, Povjerenstvo za popis lijekova u bolničkoj apoteci, Povjerenstvo za popis stalnih sredstava i rashod (obveza, potraživanja i novčanih sredstava) i Povjerenstvo za popis zaliha. Odlukom je definirano da će Centralno popisno povjerenstvo sačiniti Elaborat o popisu i dostaviti organu upravljanja do 31. 1. 2019. godine, a pojedinačna popisna povjerenstva će svoja izvješća o izvršenom popisu sačiniti i dostaviti Centralnom povjerenstvu do 15. 1. 2019. godine.

Izvješće o izvršenom popisu sa stanjem na dan 31. 12. 2018. godine Centralno povjerenstvo je sačinilo 31. 1. 2019. godine, a Upravno vijeće ga usvojilo 26. 2. 2019. godine. Isti dan Upravno vijeće je donijelo Odluku kojom se odobrava knjigovodstveno evidentiranje rezultata izvršenog popisa sa stanjem na dan 31. 12. 2018. godine.

Na temelju Izvješća Centralnog popisnog povjerenstva o izvršenom popisu sa stanjem na dan 31. 12. 2018. godine, u knjigovodstvenoj evidenciji je izvršeno:

- rashodovanje stalnih sredstava sadašnje vrijednosti u iznosu od 8.186 KM (ukupne nabavne vrijednosti: 538.712 KM, ispravke vrijednosti: 530.526 KM), te evidentiranje istih u okviru izvanbilančne evidencije;

- rashodovanje sitnog inventara koji više nije za uporabu, ukupne vrijednosti od 28.527 KM, te evidentiranje istog u okviru izvanbilančne evidencije; evidentiranje viška sitnog inventara u uporabi u iznosu od 180 KM;
- evidentiranje utvrđenog viška zaliha (15.203 KM) i manjka zaliha (3.728 KM) u bolničkoj apoteci i priručnim apotekama na odjelima (potrošni materijal, lijekovi, reagensi), te evidentiranje rashoda zaliha u iznosu od 29.216 KM koji se najvećim dijelom odnosi na lijekove isteklog roka trajanja.

Člankom 90. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama definirano je da će se, ako je sredstvo isknjiženo iz bilančne knjigovodstvene evidencije, a nije otuđeno ili uništeno, već se još uvijek nalazi u Bolnici, isto evidentirati u izvanbilančnoj evidenciji radi dokaza o porijeklu stalnog sredstva. Člankom 20. Pravilnika o popisu sredstava i izvora sredstava definirano je da je za otpisivanje – rashod stalnih sredstava i sitnog inventara i način postupanja s istim neophodno da Upravno vijeće donese Odluku, uz prethodno primijenjenu Proceduru za rashodovanje stalnih sredstava i sitnog inventara, koju primjenjuju sve organizacijske jedinice i Povjerenstvo za popis. Navedena procedura nije donesena.

Povjerenstvo za popis stalnih sredstava i rashod (u daljnjem tekstu – Povjerenstvo) je u svom Izvješću konstatiralo da su predmetna stalna sredstva predložena za rashod zbog neupotrebljivosti, zastarjelosti i nemogućnosti popravke. Sitan inventar se predlaže za rashod jer je polomljen, neispravan i nije za uporabu, a rashodovana stalna sredstva i sitan inventar vode se na izvanbilančnoj evidenciji do krajnjeg zbrinjavanja. U Zaključku svog Izvješća navelo je sljedeće: „Povjerenstvo za rashod preuzeti rashodovana stalna sredstva, sitan inventar, rashodovane robe iz apoteke i priručnih apoteka s organizacijskih odjela, i propisno ih zbrinuti do krajnjeg uništenja ili eventualne prodaje.“ U Izvješću Centralnog popisnog povjerenstva preuzeti su navodi i navedeni Zaključak iz Izvješća Povjerenstva.

Najveći dio rashodovanih stalnih sredstava odnosi se na medicinsku opremu i uređaje (nabavne vrijednosti: 421.986 KM, ispravke vrijednosti: 421.063 KM, sadašnje vrijednosti: 923 KM). U tabelarnom Pregledu stalnih sredstava za rashod, koji je sačinilo i ovjerilo Povjerenstvo za predmetna stalna sredstva, navedene su sljedeće opaske: neupotrebljivo / uništeno / pokvareno / zastarjelo / polomljeno / oštećeno / nije u funkciji.

Kako je prezentirano, rashodovana stalna sredstva su po izvršenom popisu izuzeta s organizacijskih odjela i smještene u magacin na Neurologiji i magacin u sklopu zgrade Psihijatrije. Izvršeno je uzorkovanje 28 rashodovanih stalnih sredstava ukupne nabavne vrijednosti od 442.364 KM (medicinski uređaji, računalna oprema, klima-uređaji, frižideri, namještaj). Nijedno od uzorkovanih stalnih sredstava nije identificirano u magacinu na Neurologiji, kao ni u magacinu u sklopu zgrade Psihijatrije. Za uzorkovana stalna sredstva nije dobivena ni informacija o tome da li su možda ista još uvijek u uporabi na organizacijskim odjelima Bolnice. Za dva stalna sredstva pod nazivom „RTG s regeneratom“ (nabavne vrijednosti i otpisane vrijednosti od 200.000 KM) i „Digitalni color dopler uzv sceniranje“ (nabavne vrijednosti i otpisane vrijednosti od 112.900 KM) ukazano je da se predmetna sredstva nalaze u magacinu u zgradi Psihijatrije, međutim, ni po čemu se nije moglo potvrditi da su to uistinu ta stalna sredstva. Navodni RTG aparat je u dijelovima, bez inventurnog broja ili bilo kakve oznake. U oba magacina se nalaze razna stalna sredstva koja su u derutnom stanju, bez inventurnih brojeva i ne mogu se povezati sa stalnim sredstvima koja su rashodovana. Članovi Povjerenstva su putem pisane Izjave potvrdili da stalna sredstva, predložena za rashod, prilikom vršenja popisa nisu zatekli na organizacijskim odjelima Bolnice, nego su za ista voditelji organizacijskih odjela naveli da su smješteni u magacin jer nisu u funkciji ili su zastarjeli, a što nije dalje ispraćeno od Povjerenstva (kao razlog se navodi nepostojanje procedure), te ne znaju što se dalje dešavalo s predmetnim stalnim sredstvima. Navedeno upućuje na zaključak da je naturalni popis stalnih sredstava vršen na temelju podataka iz knjigovodstva (u protivnom predmetna stalna sredstva bi bila utvrđena kao manjak s obzirom na to da nisu zatečena na odjelima prilikom vršenja naturalnog popisa), što nije sukladno člancima 11., 12. i 20. Pravilnika o popisu sredstava i izvora sredstava kojima je, između ostaloga, definirano da se podaci iz knjigovodstva ne smiju davati povjerenstvu za popis prije upisivanja stvarnog

stanja, šest faza provođenja naturalnog popisa (prva faza: utvrđivanje, mjerenje, prebrojavanje i bliže opisivanje sredstava i upisivanje tih podataka u naturalnom obliku popisne liste; treća faza: upisivanje knjigovodstvenog naturalnog stanja u popisne liste), da nakon izvršenog naturalnog popisa koji je unesen u popisne liste povjerenstvo za popis vrši unos podataka iz knjigovodstva o količinama i vrijednostima, nakon čega utvrđuje nastale razlike u odnosu na stvarno stanje, da se prilikom popisa stalnih sredstava popisuju i ona sredstva koja treba staviti izvan uporabe zbog uništenja ili zbog njihove tehničke i ekonomske zastarjelosti.

Obavljenom revizijom konstatirali smo da Povjerenstvo nije izvršilo naturalni popis rashodovanih stalnih sredstava (nego je prihvatilo informacije dobivene na pojedinim organizacijskim odjelima), a posljedično nije izvršeno ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem na dan 31. 12. 2018. godine. Povjerenstvo nije postupilo sukladno Zaključku navedenom u svom Izvešću, odnosno nije izvršilo preuzimanje predmetnih stalnih sredstava s organizacijskih dijelova Bolnice i propisno zbrinjavanje istih do krajnjeg uništenja ili eventualne prodaje. Dakle, rashodovanje stalnih sredstava sadašnje vrijednosti od 8.186 KM (ukupne nabavne vrijednosti od 538.712 KM, ispravke vrijednosti od 530.526 KM) izvršeno je, isknjiženo iz bilančne evidencije i evidentirano u okviru izvanbilančne evidencije, a da nije prethodno izvršen naturalni popis tih sredstava, odnosno da nije utvrđeno nalaze li se ta sredstva u Bolnici i u kakvom su stanju. Navedeno nije sukladno članku 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i odredbama Pravilnika o popisu sredstava i izvora sredstava. Bolnica nije prezentirala dokumentaciju iz koje bi se moglo utvrditi da su predmetna stalna sredstva, kao i stalna sredstva, rashodovana po popisu 31. 12. 2017. godine (a koja su 31. 12. 2018. godine evidentirana u okviru Izvanbilančne evidencije), zapisnički uništena ili predana ovlaštenim pravnim osobama za uništenje elektronskog i elektroničkog otpada, donirana ili prodana. Sve ovo više dobiva na važnosti ako se uzme u obzir da se radi o stalnim sredstvima potencijalno značajne uporabne ili prodajne vrijednosti.

U vezi s navedenim, ističemo da je u okviru Izvanbilančne evidencije na dan 31. 12. 2018. godine evidentiran i iskazan iznos od 1.004.910 KM koji se odnosi na rashodovana stalna sredstva i sitan inventar po izvršenom popisu na dan 31. 12. 2017. i 31. 12. 2018. godine.

Preporuke:

- *izvršiti uvid u dokumentaciju i stanje sredstava iskazanih na izvanbilančnoj evidenciji i poduzeti odgovarajuće mjere i aktivnosti na temelju navedenoga;*
- *naturalni popis stalnih sredstava i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem vršiti sukladno članku 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i odredbama Pravilnika o popisu sredstava i izvora sredstava;*
- *neophodno je donošenje Procedure za rashodovanje stalnih sredstava i sitnog inventara, sukladno članku 20. Pravilnika o popisu sredstava i izvora sredstava.*

6.2.8 Izvanbilančna evidencija

Na izvanbilančnoj evidenciji 31. 12. 2018. godine evidentiran je iznos od 1.691.589 KM. Prema prezentiranim podacima, najveći dio, u iznosu od 1.004.910 KM, odnosi se na nabavnu vrijednost rashodovanih stalnih sredstava i sitnog inventara po izvršenom popisu sredstava i obveza 31. 12. 2017. i 31. 12. 2018. godine. Od navedenog iznosa, 567.239 KM se odnosi na rashodovanje stalnih sredstava i inventara po izvršenom popisu 31. 12. 2018. godine, temeljem kojega je izvršeno isknjižavanje iz bilančne evidencije i preknjižavanje na izvanbilančnu evidenciju stalnih sredstava nabavne vrijednosti od 538.712 KM (ispravke vrijednosti: 530.526 KM, sadašnje vrijednosti: 8.186 KM) i sitnog inventara nabavne (i otpisane) vrijednosti od 28.527 KM, o čemu je šire obrazloženo u točki 6.2.7 Izvešća.

Iznos od 686.679 KM odnosi se na tuđa stalna sredstva, dobivena na korištenje (medicinski aparati i oprema u iznosu od 562.436 KM, vozilo u iznosu od 124.243 KM). Prilikom provođenja popisa sredstava i obveza sa stanjem na dan 31. 12. 2018. godine izvršen je i popis tuđih stalnih sredstava.

6.3 IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA

U Izvješću o novčanim tijekovima iskazani iznos gotovine na kraju izvještajnog razdoblja odgovara iznosu gotovine iskazane u Bilanci stanja, ali priljevi i odljevi gotovine iskazane po pojedinim obračunskim kategorijama tijekom izvještajnog razdoblja, nisu iskazani sukladno podacima u Bilanci stanja.

Preporuka:

- *Izvješće o novčanim tijekovima sačinjavati sukladno odredbama Pravilnika o sadržaju i formi obrazaca financijskih izvješća za gospodarska društva.*

6.4 IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvješću o promjenama na kapitalu za razdoblje koje završava na dan 31. 12. 2018. godine iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilanci uspjeha, ali ne i sa iskazanim vrijednostima u Bilanci stanja. U Izvješću o promjenama na kapitalu ukupan financijski rezultat (nepokriveni gubitak umanjen za neraspoređenu dobit) iskazan je na pozicijama Akumulirani gubitak i Ostale rezerve (Bolnica nema formirane ostale rezerve), umjesto da je ukupan negativan financijski rezultat u iznosu od 16.402.005 KM iskazan samo na poziciji Akumulirani gubitak. Vrijednosti iskazane u koloni Ukupni kapital ispravno su iskazane.

Preporuka:

- *Izvješće o promjenama na kapitalu sačinjavati sukladno odredbama Pravilnika o sadržaju i formi obrazaca izvješća o promjenama na kapitalu.*

6.5 BILJEŠKE UZ FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Bilješke uz financijska izvješća sačinjene su sukladno zahtjevima MRS-a 1 – *Prezentiranje financijskih izvješća* i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja.

U Bilješkama uz financijska izvješća dan je osvrt na načelo vremenske neograničenosti poslovanja. Navedeno je da je trajno poslovanje Bolnice ugroženo zbog nagomilanih obveza koje su 31. 12. 2018. godine iznosile 15.493.794 KM, a da sredstva koja Bolnica dobiva od ZZO HNŽ nisu dovoljna za izmirenje obveza za plaće, pripadajuće doprinose i druga primanja zaposlenih, pokriće materijalnih troškova, izmirenje duga prema dobavljačima, obveza prema Poreznoj upravi FBiH i isplate zaposlenicima temeljem sklopljenih nagodbi. Također, navedeno je da su u drugoj polovini 2018. godine usvojeni novi kolektivni ugovori za medicinsko i nemedicinsko osoblje, kojima je definirana povećana satnica, što za posljedicu ima veća izdvajanja Bolnice za troškove plaća, što je još više pogoršalo situaciju u radu Bolnice. Na dan 31. 12. 2018. godine obveze po temelju neizmirenih doprinosa za mirovinsko osiguranje za razdoblje 2013. – 2018. godine iznosile su 6.990.018 KM, obveze prema dobavljačima 5.825.768 KM, obveze prema Poreznoj upravi FBiH po temelju kamata na neplaćene javne prihode i troškova pokretanja prinudne naplate 703.028 KM. Bolnica je konstantno u razdoblju 2012. – 2017. godine ostvarivala gubitak, a akumulirani gubitak na dan 31. 12. 2018. godine iznosio je 16.402.005 KM (ostvareni nepokriveni gubitak umanjen za neraspoređenu dobit). Na kraju je istaknuto da je Bolnica o teškoj financijskoj situaciji pisanim putem obavještavala Upravno vijeće i Ministarstvo, te da je osnivaču upućivala dopise o teškoj situaciji sa zahtjevima da pokrije gubitak, što ima obvezu kao osnivač, međutim, nikada nisu dobili pisani odgovor na svoje dopise.

7. JAVNE NABAVE

Upravno vijeće Bolnice je 12. 2. 2018. godine donijelo Plan javnih nabava za 2018. godinu, kojim su utvrđene robe i usluge koje će biti predmet nabave u 2018. godini, procijenjena vrijednost nabave, vrsta postupaka, okvirni datum pokretanja postupaka, okvirni datum zaključivanja ugovora i izvor financiranja. Procijenjena vrijednost planiranih javnih nabava iznosila je 5.054.500 KM bez PDV-a (5.913.765 KM).³⁰ Tijekom 2018. godine nisu vršene izmjene i dopune Plana javnih nabava za 2018. godinu.

Plan javnih nabava za 2018. godinu ne odražava realno predviđanje roba i usluga koje je trebalo nabaviti tijekom 2018. godine, odnosno isti ne sadržava konkretne predmetne nabave prema stvarnim potrebama Bolnice. Pojedine stavke Plana javnih nabava su navedene uopćeno po vrsti izdatka. Primjera radi, planirana je nabava stalnih sredstava u vrijednosti od 468.000 KM, nabava usluga održavanja stalnih sredstava u vrijednosti od 201.240 KM, nabava usluga održavanja IT opreme u vrijednosti od 236.340 KM, bez informacija o tome koja stalna sredstva se planiraju nabaviti, održavati itd. Dakle, Plan ne sadrži procijenjene vrijednosti nabava sukladno člancima 15. i 18. Zakona o javnim nabavama.³¹ Osim toga, Planom je ostavljena mogućnost provođenja različitih postupaka nabave za pojedinačne planirane stavke. **Na temelju navedenog konstatirali smo da Plan javnih nabava za 2018. godinu nije sačinjen na način da se detaljno planira potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka javne nabave koji je propisan Zakonom o javnim nabavama, kako bi se osiguralo transparentno i ekonomično trošenje sredstava.**

Upravno vijeće je 12. 2. 2018. godine donijelo Odluku o odobrenju i provođenju postupaka nabave za izbor najpovoljnijeg ponuđača za nabavu roba i usluga odobrenih Planom javnih nabava za 2018. godinu. Člankom 2. Odluke odobrava se provođenje postupaka javnih nabava za svaku pojedinačno naznačenu robu i uslugu iz odobrenog Plana. U Odluci je preuzeta tabela iz Plana javnih nabava za 2018. godinu koja sadrži uopćene podatke, kao što je naprijed opisano. Dakle nije detaljno razrađen svaki postupak nabave koja se planira provesti. Prema prezentiranim informacijama, predmetna Odluka predstavlja Odluku o pokretanju postupka za sve nabave koje se provode tijekom godine, odnosno ne donose se pojedinačne Odluke o pokretanju konkretnog postupka nabave, što nije sukladno članku 18. Zakona o javnim nabavama. Donošenje Odluke o pokretanju postupka javne nabave predstavlja ispunjenje značajne pretpostavke da bi se postupak nabave mogao smatrati pokrenutim. Navedeno više dobiva na važnosti ako znamo da Planom javnih nabava nisu planirani precizni predmeti nabave, pa je upitno koje predmete nabave je odobrilo Upravno vijeće.

U Izvješću o planiranim i izvršenim javnim nabavama na dan 31. 12. 2018. godine navedeno je da je Bolnica provela pet otvorenih postupaka ukupne vrijednosti od 1.220.268 KM, tri pregovaračka postupaka bez objave obavijesti ukupne vrijednosti od 250.760 KM, 31 konkurentski zahtjev za dostavu ponuda ukupne vrijednosti od 764.253 KM i 46 izravnih sporazuma ukupne vrijednosti od 204.151 KM, što ukupno iznosi 2.439.432 KM. Mala realizacija u odnosu na planirane nabave najvećim dijelom je posljedica činjenice što je velik dio postupaka javne nabave pokrenut krajem 2018. godine (po isteku prethodno zaključenih ugovora), te su isti okončani u 2019. godini. Međutim, zbog navedenih razloga nije moguće utvrditi stvarni stupanj realizacije.

Izvršen je uvid u procedure izbora dobavljača za tri otvorena postupka ugovorene vrijednosti od 1.053.634 KM, dva pregovaračka postupka bez objave obavijesti ugovorene vrijednosti od 146.162 KM i šest konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda ugovorene vrijednosti od 126.867 KM, te realizaciju zaključenih ugovora. Izvršenim uvidom konstatirali smo sljedeće:

- **kod nabave proširenja platforme Lisa za funkcije Mikrobiologije i potrebe Službe za mikrobiologiju i WizardAIR sustava za naručivanje laboratorijskih testova od strane doktora u vrijednosti od 94.770 KM (Wizard Health d.o.o. Mostar) putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti** konstatirali smo da je u tehničkoj specifikaciji detaljnije opisan predmet

³⁰ Sve iskazane vrijednosti javnih nabava su sa uključenim PDV-om.

³¹ „Sl. glasnik BiH“, br. 39/14

nabave, odnosno opseg održavanja i tehničko-funkcionalni zahtjevi, dok je u Obrascu za cijenu ponude u dijelu koji se odnosi na proširenje platforme Lisa definirano da se ponuda traži za „Proširenje platforme Lisa za funkcije Mikrobiologije i potrebe Službe za mikrobiologiju uključujući: dovoljan broj licenci, edukaciju osoblja, implementaciju sustava i 12 mjeseci održavanja – količina 1“. Dobavljač je dostavio ponudu na ukupan iznos od 94.770 KM, od čega se na proširenje platforme Lisa odnosi 37.440 KM, a na WizardAIR sustav 57.330 KM. Vezano za proširenje platforme Lisa, iz dostavljene ponude nije vidljivo o kojem broju licenci se radi, koliko se odnosi na edukaciju osoblja, implementaciju, a koliko na održavanje za 12 mjeseci. **Temeljem navedenog konstatirali smo da tenderska dokumentacija nije sačinjena ispravno i ne daje precizne informacije o predmetu nabave na temelju kojih bi se po izvršenoj isporuci moglo izvršiti ispravno knjigovodstveno evidentiranje.**

Ugovor o proširenju informacijskih sustava je zaključen 14. 8. 2018. godine. Po navedenom Ugovoru u 2018. godini je izvršeno priznavanje računalnih programa u iznosu od 57.330 KM što se odnosi na WizardAIR sustav za naručivanje laboratorijskih testova od doktora koji je implementiran i aktiviran u studenom 2018. godine. Rok isporuke za proširenje platforme Lisa nije istekao zaključno s 31. 12. 2018. godine.

- **kod nabave goriva u vrijednosti od 27.032 KM (HIFA d.o.o. Tešanj) putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda** konstatirali smo da je u Obrascu za cijenu ponude definirano da se ponuda traži za 500 litara benzina i 15.500 litara eurodiesela, pri čemu treba ponuditi jediničnu i ukupnu cijenu za tražene litre. Tenderskom dokumentacijom definirano je, između ostaloga, da se isporuka vrši sukcesivno, sukladno potrebama ugovornog organa, a cijena ponude je iz Obrasca za cijenu ponude, jedinična cijena je nepromjenjiva i o njoj se neće pregovarati. Kriterij za dodjelu ugovora je najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude. Nakon provedene procedure, dobavljač HIFA d.o.o. izabran je kao najpovoljniji (vrijednost ukupne ponude iznosila je 23.104 KM bez PDV, odnosno 27.032 KM; jedinična cijena i za benzin i za eurodiesel nakon popusta od 5% iznosila je 1,68 KM). Člankom 3. Ugovora o nabavi motornog goriva, koji je zaključen 13. 10. 2018. godine, definirano je da je pojedinačna cijena robe koja je predmet Ugovora definirana specifikacijom iz Ponude i sastavni je dio Ugovora, a o eventualnoj promjeni cijene dobavljač je dužan blagovremeno obavijestiti kupca uz priloženi dokaz o nastaloj promjeni cijene. Navedene odredbe Ugovora u koliziji su sa tenderskom dokumentacijom kojom je definirano da je jedinična cijena nepromjenjiva. Uvidom u uzorkovanu dokumentaciju konstatirali smo da su od dobavljača dostavljani OPC obrasci, fakturirana cijena prati OPC obrasce i ista je znatno veća od cijene iz prihvaćene Ponude dobavljača. **Navedeno ukazuje da tenderska dokumentacija nije sačinjena ispravno, budući da se radi o sukcesivnoj nabavi goriva čija se cijena određuje o ovisnosti od kretanja cijena naftnih derivata na svjetskom tržištu, zbog čega se ne može garantirati nepromjenjivost iste. Dobavljač nije ispoštovao ponuđenu cijenu koja je imala presudnu ulogu u izboru dobavljača u konkretnom postupku javne nabave (vrijednost ukupne ponude drugo-rangiranog dobavljača iznosila je 31.232 KM, a treće-rangiranog dobavljača iznosila je 32.794 KM).**
- **kod nabave tekućeg helija s uslugom pretakanja u MR GE Sigma HDXT 1,5T u vrijednosti od 27.483 KM (Medical d.o.o. Mostar), nabave laboratorijske centrifuge u vrijednosti od 11.817 KM (Inel d.o.o. Mostar) i nabave reagensa za analizator Rapid Point 500 u vrijednosti od 31.582 KM (Diamedic d.o.o. Sarajevo) putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda** konstatirali smo da je kod svih postupaka primljena jedna prihvatljiva ponuda, a ugovori su izabranim dobavljačima dodijeljeni 13 dana, 22 dana i 32 dana nakon okončanja postupka, što nije sukladno članku 89., stav 3. Zakona o javnim nabavama.

Osim navedenog, Bolnica tijekom 2018. godine nije predvidjela provođenje e-aukcije za 50% postupaka javnih nabava u postupku dodjele ugovora putem otvorenog postupka i konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda kod kojih se koristi najniža cijena kao kriterij za dodjelu ugovora

sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije.³² Tijekom 2018. godine provedena su samo dva postupka putem e-aukcije (konkurentski zahtjev za dostavu ponuda).

Shodno navedenom, konstatirali smo da Plan javnih nabava za 2018. godinu nije sačinjen sustavno, precizno i sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama, a za pokretanje postupaka javnih nabava nisu donesene Odluke o pokretanju postupka jave nabave sukladno članku 18. istog Zakona, s obzirom na to da je za 2018. godinu donesena jedna Odluka o odobrenju i provođenju postupaka nabave kojom nisu detaljno razrađeni svi postupci nabave koji se planiraju provesti. Navedeno za posljedicu ima nemogućnost praćenja stupnja realizacije plana nabava, nemogućnost praćenja efikasnosti Bolnice da realizira nabave, te stvara prostor za narušavanje načela transparentnosti i ekonomičnosti.

Provođenje postupaka javnih nabava nije u svim slučajevima provedeno u potpunosti sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavama.

Preporuke:

- *plan javnih nabava sačinjavati na način da sadrži precizne i sistematizirane podatke o predmetima nabava, procijenjenoj vrijednosti sukladno člancima 15. i 18. Zakona o javnim nabavama i postupku koji se planira provesti sukladno procijenjenoj vrijednosti, te pokretanje postupaka vršiti donošenjem odluke ili rješenja sukladno članku 18. istog Zakona;*
- *tendersku dokumentaciju sačinjavati u potpunosti sukladno zakonskim i podzakonskim propisima, a prilikom zaključivanja ugovora primjenjivati uvjete definirane tenderskom dokumentacijom na temelju koje je izabran dobavljač;*
- *provođenje e-aukcije predvidjeti sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije.*

8. SUDSKI SPOROVI

Bolnica je u prethodnim godinama imala značajne odljeve finansijskih sredstava po sudskim sporovima koje su pokrenuli zaposlenici (cca u razdoblju od 2006. do 2009. godine) za isplatu razlike plaća i naknada iz radnog odnosa temeljem Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva.³³ Sporovi su rješavani u korist zaposlenika, odnosno na teret Bolnice, sve do 23. 11. 2011. godine, kada je Ustavni sud FBiH donio presudu kojom je utvrdio da predmetni kolektivni ugovor u vrijeme zaključivanja u odnosu na Županiju nije bio zaključen sukladno Ustavu FBiH. Na temelju presude Ustavnog suda FBiH, došlo je do naknadnog preinačenja, ukidanja, odnosno stavljanja izvan snage pravomoćnih i izvršnih presuda na temelju kojih je provedeno izvršenje, te je Bolnica podnosila tužbe, odnosno prijedloge za „protivizvršenje“ za zaposlenike kojima su isplaćene presude kako je prethodno opisano. Na dan 31. 12. 2018. godine Bolnica po navedenom temelju potražuje od 36 zaposlenika iznos od 3.645.385 KM putem tužbi (donesene prvostupanjske presude za 17 sporova u ukupnom iznosu od 310.006 KM) i od pet zaposlenika iznos od 166.500 KM putem „protivizvršenja“. Sudski troškovi nastali do 31. 12. 2018. godine po navedenim sporovima iznosili su 12.519 KM.

Također, Bolnica je pokrenula i tri tužbe protiv specijalizanata i jednu tužbu protiv stipendiste Bolnice, za povrat sredstava isplaćenih po temelju specijalizacije/stipendije, ukupne vrijednosti od 258.559 KM (donesena prvostupanjska presuda za jednu tužbu specijalizanta u iznosu od 33.716 KM). Sudski troškovi nastali do 31. 12. 2018. godine po navedenom temelju iznosili su 4.671 KM.

Protiv Bolnice se vodi devet sudskih sporova u ukupnoj vrijednosti od 242.544 KM (bez uračunanih kamata i sudskih troškova). Od ukupno pokrenutih sudskih sporova, pet sporova ukupne vrijednosti od 200.000 KM pokrenuli su pacijenti po temelju naknade štete nastale pri pružanju zdravstvenih usluga, a četiri spora ukupne vrijednosti od 42.544 KM pokrenuli su zaposlenici po temelju obveza iz radnih odnosa (razlika plaće, prekovremeni rad, prijevoz, naknada po temelju invalidnosti, regres).

³² „Sl. glasnik BiH“, br. 66/16

³³ „Sl. novine FBiH“, br. 49/00

Provedenom revizijom konstatirali smo da Bolnica vrši procjenu ishoda sudskih sporova pokrenutih protiv nje. Na dan 31. 12. 2018. godine priznata su rezerviranja po temelju aktualnih sporova, u iznosu od 196.243 KM, sukladno zahtjevima MRS 37-a – *Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina* i Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Bolnice.

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA

Bolnica je 18. 7. 2019. godine dostavila komentar na Nacrt izvješća o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2018. godinu kojim prihvaćaju Nacrt u cijelosti.

**Rukovoditelj Sektora
za finansijsku reviziju**

Dunja Logo, dipl. oec.

**Tim
za reviziju:**

Marijana Milićević, dipl. oec. – vođa tima

Merima Čerkez, dipl. oec. – član tima

IV PRIVITAK GODIŠNJA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

Bilanca uspjeha za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine			
Naziv pravne osobe: Javna ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar			
	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	19.888.657	18.187.417
1	Prihodi od prodaje robe	0	0
2	Prihodi od prodaje učinaka	275.199	249.353
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4	Ostali poslovni prihodi	19.613.458	17.938.064
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	20.115.572	18.232.741
1	Nabavna vrijednost prodane robe	0	0
2	Materijalni troškovi	4.449.207	4.092.444
3	Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	12.944.092	11.393.397
4	Troškovi proizvodnih usluga	346.985	348.514
5	Amortizacija	2.034.785	1.890.477
6	Troškovi rezerviranja	68.572	149.811
7	Nematerijalni troškovi	271.931	358.098
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	0	0
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	226.915	45.324
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Financijski prihodi (od 1 do 6)	31.900	46.118
1	Financijski prihodi od povezanih pravnih lica	0	0
2	Prihodi od kamata	1.017	33
3	Pozitivne tečajne razlike	143	0
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
5	Prihodi od sudjelovanja u dobiti zajedničkih ulaganja	0	0
6	Ostali financijski prihodi	30.883	46.058
V	Financijski rashodi (od 1 do 5)	69.894	161.944
1	Financijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima	0	0
2	Rashodi kamata	69.329	112.669
3	Negativne tečajne razlike	0	0
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	0	0
5	Ostali financijski rashodi	565	49.275
VI	Dobit od financijskih aktivnosti (IV-V)	0	0
	Gubitak od financijske aktivnosti (V-IV)	37.994	115.826
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI) > 0	0	0
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI) < 0	264.909	161.150
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	444.765	250.721
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	0	81.129
2	Dobici od prodaje investicijskih nekretnina	0	0
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	0	0
4	Dobici od prodaje sudjelovanja u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Dobici od prodaje materijala	2.160	1.652
6	Viškovi	15.384	52.027
7	Naplaćena otpisana potraživanja	700	2.450
8	Prihodi na temelju ugovorene zaštite od rizika	0	0
9	Otpis obveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	426.521	113.463
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	49.045	169.418
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	8.450	26.726
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicijskih nekretnina	0	0
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	0	0
4	Gubici od prodaje sudjelovanja u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Gubici od prodaje materijala	0	0
6	Manjkovi	3.728	3.404
7	Rashodi na temelju zaštite od rizika	0	0
8	Rashodi na temelju ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	7.377	92.694
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	29.490	46.594

XI	Dobit na temelju ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	395.720	81.303
XII	Gubitak na temelju ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	0	0
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1*	Prihodi na temelju usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
2*	Rashodi na temelju usklađivanja vrijednosti sredstava	454	4.113
3*	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
4*	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
5*	Prihodi na temelju promjene računovodstvenih politika i ispravaka ne značajnih pogrešaka iz ranijih razdoblja	1.109	340
6*	Rashodi na temelju promjena računovodstvenih politika i ispravaka ne značajnih grešaka iz ranijih razdoblja	836	0
	UKUPNI PRIHODI RAZDOBLJA (I+IV+IX+1*+3*+5*)	20.366.431	18.484.596
	UKUPNI RASHODI RAZDOBLJA (II+V+X+2*+4*+6*)	20.235.801	18.568.216
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	130.630	0
XIV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	0	83.620
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
1	Porezni rashodi razdoblja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
XV	Neto dobit neprekinutog poslovanja	130.630	0
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	0	83.620
	NETO DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	0	0
XVII	Neto dobit razdoblja	130.630	0
XVIII	Neto gubitak razdoblja	0	83.620
B)	OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK	133.825	(100.323)
	Ukupna neto sveobuhvatni dobit razdoblja	264.455	0
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak razdoblja	0	183.943

Uprava je pripremila financijska izvješća i odobrila ih 28. 2. 2019. godine.

Ravnatelj:
prim. dr. Zlatko Guzin

Bilanca stanja na dan 31. 12. 2018. godine					
Naziv pravne osobe: Javna ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar					
1	Pozicija	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine/neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
1	2	3	4	5	5
	AKTIVA				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (1 do 8)	37.568.115	19.995.193	17.572.922	19.195.186
1	Nematerijalna sredstva	571.157	363.212	207.945	177.669
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	36.991.261	19.631.981	17.359.280	19.009.988
3	Investicijske nekretnine	0	0	0	0
4	Biološka sredstva	0	0	0	0
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	3.927	0	3.927	3.927
6	Dugoročni finansijski plasmani	0	0	0	0
7	Druga dugoročna potraživanja	0	0	0	0
8	Dugoročna razgraničenja	1.770	0	1.770	3.602
	B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	4.114	0	4.114	4.113
	C) TEKUĆA SREDSTVA (1 do 2)	5.582.332	635.890	4.946.442	5.221.451
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	2.207.203	560.438	1.646.765	1.442.184
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	3.375.129	75.452	3.299.677	3.779.267
	D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	3.645.386	0	3.645.386	3.776.015
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	46.799.947	20.631.083	26.168.864	28.196.765
	II) Izvanbilančna evidencija – izvanbilančna aktiva	1.691.589	0	1.691.589	1.239.951
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	48.491.536	20.631.083	27.860.453	29.436.716

	PASIVA				
	A) KAPITAL (1 do 10)	0	0	0	0
1	Osnovni kapital	0	0	9.260.287	9.260.287
2	Upisani neuplaćeni kapital	0	0	0	0
3	Emisiona premija	0	0	0	0
4	Rezerve	0	0	0	0
5	Revalorizacijske rezerve	0	0	3.496.332	3.630.157
6	Nerealizirani dobici	0	0	0	0
7	Nerealizirani gubici	0	0	0	0
8	Neraspoređena dobit	0	0	1.776.938	1.512.483
9	Gubitak do visine kapitala	0	0	14.533.557	14.402.927
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli	0	0	0	0
	B) DUGOROČNA REZERVIRANJA	0	0	10.837.874	11.981.179
	C) DUGOROČNE OBVEZE	0	0	26.135	65.418
	D) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE	0	0	0	0
	E) KRATKOROČNE OBVEZE (1 do 8)	0	0	15.247.143	15.848.474
1	Kratkoročne finansijske obveze	0	0	334.121	1.175.910
2	Obveze iz poslovanja	0	0	5.825.768	6.107.048
3	Obveze iz specifičnih poslova	0	0	0	0
4	Obveze na temelju plaća, naknada i ostalih primanja uposlenih	0	0	8.360.971	7.882.369
5	Druge obveze	0	0	23.255	37.691
6	Obveze za PDV	0	0	0	0
7	Obveze za ostale poreze i druge dadžbine	0	0	703.028	645.456
8	Obveze za porez na dobit	0	0	0	0
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0	0	57.712	301.694
	G) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE	0	0	0	0
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)	0	0	26.168.864	28.196.765
	II) Izvanbilančna evidencija – izvanbilančna pasiva	0	0	1.691.589	1.239.951
	UKUPNO PASIVA (I+II)	0	0	27.860.453	29.436.716

Uprava je pripremila finansijska izvješća i odobrila ih 28. 2. 2019. godine.

Ravnatelj:
prim. dr. Zlatko Guzin

Izvešće o gotovinskim tijekovima za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine				
(Indirektna metoda)				
Naziv pravne osobe: Javna ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar				
	Opis	Oznaka (+,-)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1	Neto dobit (gubitak) za razdoblje		130.630	(83.620)
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	42.962	49.103
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	0	127
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	1.991.823	1.841.374
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	8.450	(58.520)
6	Usklađenja na temelju dugoročnih financijskih sredstava	+(-)	0	0
7	Nerealizirani rashodi (prihodi) od tečajnih razlika	+(-)	0	0
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+(-)	0	0
9	Ukupno (2 do 8)		2.043.235	1.832.084
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	(204.581)	(224.780)
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(49.148)	122.121
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	1.088.897	54.830
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(3.112.285)	873
14	Povećanje (smanjenje) obveza prema dobavljačima	+(-)	(281.280)	28.369
15	Povećanje (smanjenje) drugih obveza	+(-)	521.737	1.927.301
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(1.390.287)	(102.513)
17	Ukupno (10 do 16)		(3.426.947)	1.806.201
18	Neto gotovinski tijek od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		(1.253.082)	3.554.665
B. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
19	Priljevi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		2.160	83.498
20	Priljevi na temelju kratkoročnih financijskih plasmana	+	0	0
21	Priljevi na temelju prodaje dionica i udjela		0	0
22	Priljevi na temelju prodaje stalnih sredstava	+	2.160	82.781
23	Priljevi na temelju kamata	+	0	0
24	Priljevi od dividendi i sudjelovanju u dobiti	+	0	0
25	Priljevi na temelju ostalih dugoročnih financijskih plasmana	+	0	717
26	Odljevi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		422.539	1.495.808
27	Odljevi na temelju kratkoročnih financijskih plasmana	-	0	0
28	Odljevi na temelju kupovine dionica i udjela	-	0	0
29	Odljevi na temelju kupovine stalnih sredstava	-	422.539	1.495.808
30	Odljevi na temelju ostalih dugoročnih financijskih plasmana	-	0	0
31	Neto priljev gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		0	0
32	Neto odljev gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		420.379	1.412.310
C. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ FINACIJSKIH AKTIVNOSTI				
33	Priljevi gotovine iz financijskih aktivnosti (34 do 37)		0	250.275
34	Priljevi na temelju povećanja osnovnog kapitala	+	0	0
35	Priljevi na temelju dugoročnih kredita	+	0	111.112
36	Priljevi na temelju kratkoročnih kredita	+	0	0
37	Priljevi i na temelju ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	+	0	139.163
38	Odljevi gotovine iz financijskih aktivnosti (39 do 44)		879.026	224.881
39	Odljevi na temelju otkupa vlastitih dionica i udjela	-	0	0
40	Odljevi na temelju dugoročnih kredita	-	0	155.358
41	Odljevi na temelju kratkoročnih kredita	-	165.456	0
42	Odljevi na temelju financijskog leasinga	-	8.634	69.523
43	Odljevi na temelju isplaćenih dividenda	-	0	0
44	Odljevi na temelju ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	704.936	0
45	Neto priljev gotovine iz financijskih aktivnosti (33-38)		0	25.394
46	Neto odljev gotovine iz financijskih aktivnosti (38-33)		879.026	0
47	D. UKUPNI PRILJEVI GOTOVINE (18+31+45)		0	3.580.059
48	E. UKUPNI ODLJEVI GOTOVINE (18+32+46)		2.552.487	1.412.310

49	F. NETO PRILJEV GOTOVINE (47-48)		0	2.167.749
50	G. NETO ODLJEV GOTOVINE (48-47)		2.552.487	0
51	H. Gotovina na početku izvještajnog razdoblja		2.584.482	416.733
52	I. Pozitivne tečajne razlike na temelju preračuna gotovine	+	0	0
53	J. Negativne tečajne razlike na temelju preračuna gotovine	-	0	0
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog razdoblja (51+49-50+52-53)		31.995	2.584.482

Uprava je pripremila financijska izvješća i odobrila ih 28. 2. 2019. godine.

Ravnatelj:
prim. dr. Zlatko Guzin

Izvešće o promjenama u kapitalu za razdoblje koje završava na dan 31. 12. 2018. godine

Naziv pravne osobe: Javna ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizirani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3±5±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na dan 31. 12. 2016. god.	9.260.286	3.763.982	0	526.640	(17.011.155)	(3.460.247)	0	(3.460.247)
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31. 12. 2016., odnosno 1. 1. 2017. god. (1 ± 2 ± 3)	9.260.286	3.763.982	0	526.640	(17.011.155)	(3.460.247)	0	(3.460.247)
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	(133.825)	0	0	0	(133.825)	0	(133.825)
6. Nerealizirani dobiti/gubici po temelju finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Tečajne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvješća u drugu valutu prezentiranja	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilancu uspjeha	0	0	0	0	(83.620)	(83.620)	0	(83.620)
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	133.825	(232.148)	(98.323)	0	(98.323)
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na dan 31. 12. 2017. god. (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	9.260.286	3.630.157	0	660.465	(17.326.923)	(3.776.015)	0	(3.776.015)

13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31. 12. 2017., odnosno 1. 1. 2018. god. (12 ± 13 ± 14)	9.260.286	3.630.157	0	660.465	(17.326.923)	(3.776.015)	0	(3.776.015)
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	(133.825)	0	0	0	(133.825)	0	(133.825)
17. Nerealizirani dobiti/gubici po temelju financijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(1)	0	0	0	0	(1)	0	(1)
18. Tečajne razlike nastale prevođenjem financijskih izvješća u drugu valutu prezentiranja	0	0	0	0	0	0	0	0
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilanci uspjeha	0	0	0	0	130.630	130.630	0	130.630
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	0	0	133.825	0	133.825	0	133.825
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Stanje na dan 31. 12. 2018. god. (15±16±17±18±19±20-21+22)	9.260.286	3.496.332	0	794.290	(17.196.293)	(3.645.386)	0	(3.645.386)

Uprava je pripremila financijska izvješća i odobrila ih 28. 2. 2019. godine.

Ravnatelj:
prim. dr. Zlatko Guzin